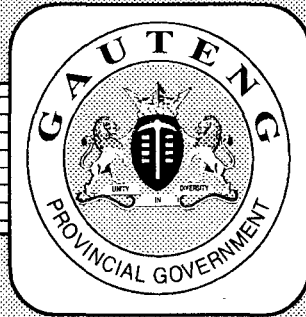

Copy

**THE PROVINCE OF
GAUTENG**

**DIE PROVINSIE
GAUTENG**

**Provincial Gazette Extraordinary
Buitengewone Provinsiale Koerant**

Selling price • Verkoopprys: **R2,50**
Other countries • Buitelands: **R3,25**

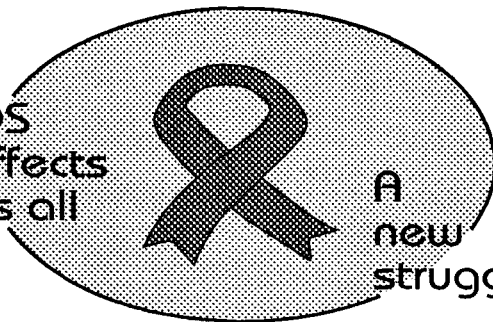
Vol. 9

PRETORIA, 2 APRIL 2003

No. 110

We all have the power to prevent AIDS

AIDS
affects
us all

A
new
struggle

Prevention is the cure

**AIDS
HELPLINE**

0800 012 322

DEPARTMENT OF HEALTH

CONTENTS

<i>No.</i>	<i>Page No.</i>	<i>Gazette No.</i>
PREMIER'S NOTICE		
3 Gauteng Transport Framework Revision Act (8/2002): For general information	3	110

PREMIER'S NOTICE

No. 3, 2003

2 April 2003

OFFICE OF THE PREMIER

It is hereby notified that the Premier has assented to the following Act, which is hereby published for general information in Afrikaans.

No. 8 of 2002: Gauteng Transport Framework Revision Act, 2002.

WET

Om 'n raamwerk vir geïntegreerde beplanning en verskaffing van 'n vervoerstelsel in die Provinsie te verskaf; om voorsiening te maak vir stigtingsooreenkomste vir vervoerowerhede en die instelling daarvan; om voorsiening te maak vir die beheer van vervoerowerhede met inbegrip van die finansies van sodanige owerhede; om voorsiening te maak vir die opstel van verskillende vervoerplanne; om die Gautengse Raadplegende Vervoerforum en die Gautengse Vervoerkoördineringskomitee in te stel; en om voorsiening te maak vir sake in verband daarmee.

Daar word soos volg bepaal deur die Provinsiale Wetgewer van Gauteng:

Hoofstuk

Bladsy nr

HOOFSTUK 1

INLEIDENDE BEPALINGS

1.	DEFINISIES.....	7
2.	VERWANTSKAP VAN HIERDIE WET MET DIE NATIONAL LAND TRANSPORT TRANSITION ACT, 2000	9

HOOFSTUK 2

BEVOEGDHEDE EN PLIGTE VAN DIE LUR

3.	BEVOEGDHEDE VAN DIE LUR.....	9
4.	PLIGTE VAN DIE LUR.....	11
5.	DELEGASIE DEUR DIE LUR.....	12
6.	REGULASIES.....	13

HOOFSTUK 3

TOEPASLIKHEID VAN DIE WET OP STEDELIKE VERVOER

7.	VOORTGESETTE GELDING VAN DIE WET OP STEDELIKE VERVOER.....	15
----	--	----

HOOFSTUK 4

VORMING VAN VERVOEROWERHEDE

8.	OOREENKOMSTE OOR DIE VORMING VAN VERVOERGEBIEDE EN VERVOEROWERHEDE.....	15
9.	VERKLARING VAN VERVOERGEBIEDE EN INSTELLING VAN VERVOEROWERHEDE .	15
10.	VEREISTES VIR STIGTINGSOOREENKOMSTE.....	16

HOOFSTUK 5

BEVOEGDHEDE EN FUNKSIES VAN VERVOEROWERHEDE

11.	BEVOEGDHEDE VAN VERVOEROWERHEDE	17
12.	BYKOMENDE BEVOEGDHEDE VAN VERVOEROWERHEDE	21
13.	BEHEER VAN VERVOEROWERHEDE	22

HOOFSTUK 6

FINANSIES VAN KERNSTEDEN EN VERVOEROWERHEDE

14.	FINANSIES VAN KERNSTEDEN	22
15.	FINANSIES VAN VERVOEROWERHEDE	22
16.	LENINGS DEUR VERVOEROWERHEDE	23
17.	VERORDENINGE	23
18.	BEWILLIGINGS DEUR PROVINSIALE REGERING	24

HOOFSTUK 7

ONTBINDING VAN VERVOEROWERHEDE

19.	ONTBINDING VAN VERVOEROWERHEDE	25
-----	--------------------------------------	----

HOOFSTUK 8

UITVOERENDE VERVOERBESTURE

20.	UITVOERENDE VERVOERBESTURE.....	28
21.	GESAMENTLIKE UITVOERENDE VERVOERBESTURE.....	29

HOOFSTUK 9

DELEGASIE

22.	DELEGASIE DEUR BEHEERLIGGAME	29
23.	BEPALINGS VAN TOEPASSING OP DELEGASIE	30

HOOFSTUK 10

VERVOERBEPLANNING

24.	ALGEMENE VERVOERBEPLANNINGSBEGINSELS EN DIE VERWANTSKAP DAARVAN MET GRONDONTWIKKELING.....	31
25.	TIPES PLAN WAT DEUR HIERDIE WET VEREIS WORD.....	33
26.	BEPLANNINGSOWERHEDE.....	34
27.	PROVINSIALE LANDVERVOERRAAMWERK.....	35
28.	BEDRYFSOPGAWES VAN OPENBARE VERVOER.....	36
29.	BEDRYFSLISENSIESTRATEGIEË	37
30.	RASIONALISERINGSPLANNE.....	38
31.	OPENBAREVERVOERPLANNE	40
32.	GEÏNTEGREERDE VERVOERPLANNE	41
33.	GOEDKEURING VAN PENDELSPOORKOMPONENTE VAN VERVOERPLANNE	42
34.	PUBLIKASIE VAN VERVOERPLANNE EN WESENLIKE VERANDERINGE IN GRONDGEBRUIK EN OPENBAREVERVOERINFRASTRUKTUUR EN -DIENSTE	42

HOOFSTUK 11

KOÖPERATIEWE BEHEER

35.	GAUTENGSE RAADPLEGENDE VERVOERFORUM	45
36.	VERVOERKOÖRDINERINGSKOMITEE	46
37.	GESAMENTLIKE BEPLANNINGSTRUKTUUR.....	46

HOOFSTUK 12

ALGEMENE VOORSKRIFTE

38.	HERROEPING	47
39.	OORTREDINGS EN STRAF.....	47
40.	STAAT IS GEBIND	47
41.	KORT TITEL EN INWERKINGTREDING.....	47

1. Definisies

In hierdie Wet, tensy die konteks anders aandui, beteken-

“beplanningsowerheid” enige liggaam wat ingevolge artikel 26 vervoerplanne moet opstel;

“demonstrasieprojek” ‘n vervoerprojek wat verband hou met die doelstellings van hierdie Wet en wat ‘n nuwe idee demonstreer of toets en waaraan ‘n vervoerowerheid of die Departement moontlik ‘n hoër vlak van befondsing kan gee;

“Departement” die departement wat vir vervoersake in die Provinsie verantwoordelik is;

“geïntegreerde vervoerplan” ‘n plan wat deur middel van ‘n voorgeskrewe proses deur ‘n vervoer- of beplanningsowerheid opgestel is betreffende die regulering, verskaffing, gebruik en bestuur van voervoerinfrastruktuur, -bedrywigheede en -dienste;

“gesamentlike uitvoerende vervoerbestuur” die instelling wat ingevolge artikel 21 ingestel is;

“gesubsidieerde dienskontrak” ‘n kontrak, buiten ‘n interimkontrak of ‘n lopende getenderde kontrak, aangegaan tussen ‘n vervoerowerheid en ‘n operateur van openbare vervoer om ‘n geskeduleerde diens, soos bepaal in ‘n openbarevervoerplan, te bedryf en ingevolge waarvan die operateur van openbare vervoer benewens die passasiersreisgeld wat betaal word, finansiële ondersteuning ingevolge ‘n getenderde kontrak ontvang;

“Grondwet” die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (Wet No. 108 van 1996);

“hierdie Wet” sluit die regulasies in wat ingevolge hiervan uitgevaardig is;

“infrastruktuur” die voorraad vastekapitaaltoerusting en -fasiliteite in die vervoerstelsel;

“interimkontrak” ‘n interimkontrak soos omskryf in die National Land Transport Transition Act, 2000 (Act No. 22 of 2000);

“kernstad” ‘n munisipaliteit wat ingevolge artikel 4 van die Wet op Stedelike Vervoer, 1977 (Wet No. 78 van 1977) as die kernstad van die Metropolitaanse Vervoergebied aangewys is;

“langafstanddiens” ‘n geskeduleerde of ongeskeduleerde openbare vervoerdiens, buiten ‘n pendeldiens, wat per pad bedryf word, verskaf word

oor die grens van die gebied wat deur 'n vervoerplan gedek word en waar passasiers individueel reisgeld betaal;

“lopende getenderde kontrak” 'n lopende getenderde kontrak soos omskryf in die National Land Transport Transition Act, 2000 (Act No. 22 of 2000);

“LUR” die Lid van die Uitvoerende Raad wat vir vervoer in die Provinsie verantwoordelik is;

“metropolitaanse vervoergebied” 'n metropolitaanse vervoergebied wat ingevolge artikel 3 van die Wet op Stedelike Vervoer, 1977 (Wet No. 78 van 1977) ingestel is;

“Minister” die Minister van Vervoer in die nasionale Regering;

“munisipaliteit” enige vorm van plaaslike regering wat in Hoofstuk 7 van die Grondwet bedoel word;

“National Land Transport Transition Act” die National Land Transport Transition Act, 2000 (Act No. 22 of 2000);

“ongeskeduleerde diens” 'n openbare vervoerdiens wat per pad op 'n spesifieke roete of, waar van toepassing, binne 'n spesifieke gebied sonder 'n tydtafel bedryf word en waar passasiers individueel reisgeld betaal;

“openbare vervoerdiens” 'n diens vir die vervoer van passasiers per pad of per spoor, ongeag of die diens onderworpe is aan 'n kontrak of nie, en waar die diens verskaf word vir reisgeld of ander beloning of vergoeding, insluitende enige diens wat

- (a) 'n geskeduleerde diens;
- (b) 'n huurdiens;
- (c) 'n langafstanddiens;
- (d) 'n metertaxidiens;
- (e) 'n ongeskeduleerde diens insluitende 'n minibustaxitipe diens;
- (f) 'n personeeldiens,
- (g) 'n spoordiens;
- (h) 'n toeristediens;

is, moet die term **“openbare vervoer”**, behalwe waar dit klaarblyklik onvanpas is, dienooreenkomstig geïnterpreteer word;

“**operateur van openbare vervoer**” ‘n persoon of regspersoon wat ‘n openbare vervoerdiens, soos omskryf in die National Land Transport Transition Act, 2000 (Act No. 22 of 2000), as besigheid bedryf;

“**Provinsiale Koerant**” die Gauteng Provinsiale Koerant;

“**provinsiale landvervoerraamwerk**” ‘n provinsiale landvervoerraamwerk bedoel in artikel 27;

“**Provinsie**” die provinsie Gauteng;

“**raad**” die Bedryfslisensiëringsraad wat in die National Land Transport Transition Act, 2000 (Act No. 22 of 2000) omskryf word;

“**raamwerk**” ‘n omlýning van die struktuur waarbinne en die vorm waarvolgens ‘n plan, beleid of strategie vasgestel en ontwikkel word;

“**reisaanvraagbestuur**” ‘n stel aksies om die kapasiteit van ‘n vervoerstelsel vir die beweging van mense en goedere te maksimeer deur die voertuigokkupansie te verhoog, prioriteitsmaatreëls vir openbare vervoer te ontwikkel, reis gedurende nie-spitstye aan te moedig, aanvraag tussen modusse rond te skuif, die ruimte wat vir parkeerplek beskikbaar is te beperk, die prys van parkeerplek aan te pas, en ander paslike maatreëls te tref; en

“**uitvoerende vervoerbestuur**” die instelling wat ingevolge artikel 21 ingestel word;

“**vervoerowerheid**” ‘n owerheid bedoel in artikel 8;

“**voorgeskryf**” voorgeskryf deur die LUR by regulasie in die Provinsiale Koerant;

2. Verwantskap van hierdie Wet met die National Land Transport Transition Act, 2000

Hierdie Wet moet saam met die **National Land Transport Transition Act, 2000** gelees word.

HOOFSTUK 2

BEVOEGDHEDE EN PLIGTE VAN DIE LUR

3. Bevoegdhede van die LUR

Die LUR mag:

- (a) vervoernavorsing en demonstrasieprojekte finansier en onderneem;

- (b) ondersoek instel na en enige stappe doen oor sake wat 'n invloed het of kan hê op die vervoerstelsel in die Provinsie insluitende maar nie beperk nie tot –
 - (i) die beweging van persone en goedere in 'n spesifieke gebied;
 - (ii) die bestaande en die beplande vervoerinfrastruktuur in 'n spesifieke gebied;
 - (iii) geïntegreerde vervoerbeplanning;
- (c) na oorleg met die betrokke LUR en, waar nodig, die verantwoordelike Nasionale Minister, ondersoek instel na en enige stappe doen oor sake wat 'n invloed het of kan hê op die vervoerstelsel in die Provinsie, met inbegrip van maar nie beperk nie tot –
 - (i) vervoerontwikkeling wat moontlik 'n impak op die natuurlike omgewing kan hê;
 - (ii) vervoerbeplanningsake wat verband hou met ekonomiese en grondgebruikbeplanning;
 - (iii) die grondslag waarop vervoer in 'n gebied befonds behoort te word;
- (d) die stappe doen wat nodig is om koördinering tussen vervoerowerhede en ander beplanningsowerhede in die provinsie, of tussen sodanige owerhede en die Provinsie, te bevorder met die oog daarop om duplisering te vermy;
- (e) nadat die goedkeuring van die LUR wat verantwoordelik is vir vervoer in 'n naburige provinsie verkry is, ondersoek instel na die vervoerkenmerke van 'n naburige gebied wat 'n invloed het of moontlik kan hê op die vervoerstelsel van die Provinsie;
- (f) na oorlegpleging met vervoerowerhede, maatreëls voorskryf vir die doel van die bestuur van vervoeraanvraag;
- (g) inligting in verband met vervoersake in die Provinsie, wat die vordering met die implementering van nasionale en provinsiale beleid weerspieël, met inbegrip van data wat nodig is vir die jaarlikse assessering van maatstawwe om werkverrigting te meet, insamel en versprei;
- (h) 'n inligting- en verslagleweringstelsel vir openbare vervoer ontwikkel en in stand hou;

- (i) maksimum en minimum reisgeld vir gesubsidieerde openbare spoorvervoer vasstel indien die Minister die spoorfunksie aan die Provinsie toegewys het;
- (j) deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant, norme en standarde stel ten opsigte van sake wat met die bedryf van gesubsidieerde openbare vervoerdienste per pad en verwante infrastruktuur verband hou, in die mate waarin hierdie funksie aan die Provinsie toegewys is;
- (k) beplanningsowerhede wat nie die nodige personeel of kapasiteit het nie, bystaan in die uitvoering van die funksies wat kragtens hierdie Wet aan hulle toegewys is;
- (l) ooreenkomste met ander provinsies aangaan oor die interprovinsiale beweging van voertuie wat vir openbare passasierspadvervoerdienste en verwante sake gebruik word;
- (m) voorlopige stappe doen voor ingryping ingevolge artikel 139 van die Grondwet plaasvind ten einde nakoming van enige funksie van 'n kernstad of vervoerowerheid te verseker, wat moontlik kan insluit dat daar van die kernstad of vervoerowerheid vereis word om verslag te doen oor die vordering wat dit gemaak het met die uitvoering van sodanige funksies en om die stappe uiteen te sit wat dit voornemens is om te doen om tekortkominge in die nakoming van die funksies wat voorgekom het, reg te stel;
- (n) waar die Provinsie by die inwerkingtreding van hierdie Wet, besig was met beplanning van ander openbare vervoer buiten die dienste bedoel in artikel 26(4), met die betrokke beplanningsowerhede reëlings tref vir die oordrag van die beplanningsfunksies na die betrokke beplanningsowerhede soos onderling ooreengekom; en
- (o) enige ander taak uitvoer of navraag doen oor enige ander saak wat binne die doelstellings van hierdie Wet val;

mits enige vervoerbeplanningsondersoeke en -stappe kragtens hierdie Wet versoenbaar is met provinsiale ontwikkelingsbeplanning in die Provinsie.

4. Pligte van die LUR

Die LUR moet:

- (a) uitvoering gee aan die goedgekeurde provinsiale vervoerbeleid soos van tyd tot tyd gewysig;
- (b) waar toepaslik, die implementering van provinsiale vervoerbeleid binne die sfeer van ander regeringsliggame bevorder;

- (c) die implementering van vervoerbeleid moniteer, ondersoek doen oor kwessies wat voortspruit uit die implementering van die beleid en die nodige beleidsaanpassings maak;
- (d) strukture en meganismes vir kommunikasie en skakeling daarstel om 'n gekoördineerde benadering tot die verskaffing van vervoerinfrastruktuur en -dienste te verseker;
- (e) openbare vervoer bevorder sodat –
 - (i) dit doeltreffend is om aan gebruikers se behoeftes te voldoen;
 - (ii) dit doeltreffend werk wat die gebruik van hulpbronne betref;
 - (iii) die dienste wat verskaf word, van aanvaarbare gehalte is vir en geredelik toeganklik is vir algemene gebruikers en bedryf word tesame met doeltreffende infrastruktuur wat teen redelike koste verskaf word;
 - (iv) veiligheid hoë prioriteit geniet in die bedryf van openbare vervoerdienste;
- (f) die ontwikkeling van openbare vervoer bevorder op 'n manier wat–
 - (i) nasionale en internasionale standaarde en die beste praktyk in ag neem;
 - (ii) die veiligheid van passasiers binne oorkoepelende landvervoerdoelstellings in die hand werk;
 - (iii) doeltreffende, mededingende en besigheidsgedrag in die verskaffing van openbare passasierspadvervoer aanmoedig;
 - (iv) 'n strategiese en geïntegreerde benadering tot die verskaffing van openbare passasierspadvervoer in die hand werk deur die integrering van die fasiliteite, infrastruktuur en dienste van openbare passasierspadvervoer;
- (g) die doeltreffende gebruik van energiehulpbronne aanmoedig en nadelige omgewingsimpakte beperk waar sulke sake met vervoer verband hou;
- (h) daarna streef om seker te maak dat fondse wat deur die Provinsie en vervoerowerhede vir openbare vervoer verskaf word, op 'n doeltreffende, kostedoeltreffende, verantwoordbare en deursigtige manier aangewend word.

5. Delegasie deur die LUR

Die LUR kan enige bevoegdheid of plig wat aan hom of haar opgedra of opgelê is aan enige kernstad, vervoerowerheid of Hoof van die Department deleger of toewys, behalwe die bevoegdheid om regulasies uit te vaardig.

6. Regulasies

(1) Die LUR mag:

- (a) regulasies uitvaardig met betrekking tot die sake bedoel in hierdie Wet met inbegrip van maar nie beperk nie tot-
 - (i) die manier waarop kernstede of vervoerowerhede hulle bevoegdhede en pligte kan uitvoer;
 - (ii) die vorm en manier waarop geïntegreerde vervoerplanne en jaarverslae opgestel moet word en die program vir die voorlegging daarvan aan die LUR;
 - (iii) die implementering en monitering van geïntegreerde vervoerplanne;
 - (iv) die insameling van data en inligting oor vervoer;
 - (v) die daarstelling en instandhouding van 'n geïntegreerde inligtingstelsel;
 - (vi) faktore van provinsiale belang wat in ag geneem moet word by die opstel van 'n geïntegreerde vervoerplan;
 - (vii) die koördinerings van spoor-, bus- en taxivervoerbeplanning en pad- en spoornette regdeur die Provinsie;
 - (viii) die integrering van openbarevervoermodusse en -dienste;
 - (ix) voorsiening vir die samewerking tussen kernstede, vervoerowerhede of munisipaliteite by die opstel van geïntegreerde vervoerplanne of die onderneming van gesamenlike projekte, en die gesamentlike befondsing van hierdie planne en projekte;
 - (x) voorsiening vir die publikasie van geïntegreerde vervoerplanne en prosedures vir openbare deelname wat onderneem moet word vir die opstel, hersiening of bywerking van hierdie planne;
 - (xi) die toepassing van maatreëls om skade aan paaie deur oorlaaide voertuie te voorkom;

- (xii) die reël en beheer van openbare vervoer;
 - (xiii) padveiligheidsstandaarde;
 - (xiv) die ontwerp, verskaffing, instandhouding en bedryf van vervoerinfrastruktuur en die reël van die gebruik daarvan;
 - (xv) die instelling van strukture en meganismes vir kommunikasie en skakeling;
 - (xvi) die koördinerings- en samewerking tussen wetstoepassingsagentskappe in die plaaslike en provinsiale sfere van die regering;
 - (xvii) die tariewe en reistoelae, as daar is, wat gehef of betaal word ten opsigte van enige aksie wat kragtens hierdie Wet vereis of gemagtig word;
 - (xviii) die toesig oor en bestuur van subsidies vir openbare vervoer en ander finansiële steunstelsels vir openbare vervoer; en
 - (xix) die integrering van vervoersake met grondgebruikbeplanning van munisipaliteite met inbegrip van die ontwikkeling en bevordering van spesifieke vervoerkorridors en -nodusse;
- (b) verskillende regulasies vir verskillende vervoergebiede of dele daarvan in die Provinsie uitvaardig;
 - (c) regulasies met betrekking tot norme en standaarde vir vervoer in die Provinsie uitvaardig; en
 - (d) regulasies uitvaardig oor provinsiale vereistes betreffende enige ander saak wat na die LUR se mening noodsaaklik of raadsaam vir die uitvoering van die bepalings en doelstellings van hierdie Wet is.
- (2) Enige regulasie betreffende sake bedoel in subartikel (1) wat kragtens enige vorige wet uitvaardig is en van krag was onmiddellik voor die inwerkingtreding van hierdie Wet, word vir die doeleindes van hierdie Wet beskou as regulasies wat ingevolge daardie subartikel uitvaardig is tot tyd en wyl die LUR 'n vervangende regulasie ingevolge hierdie artikel uitvaardig.

HOOFSTUK 3

TOEPASLIKHEID VAN DIE WET OP STEDELIKE VERVOER

7. Voortgesette gelding van die Wet op Stedelike Vervoer

Totdat 'n munisipaliteit 'n vervoerowerheid kragtens die National Land Transport Transition Act, 2000 gevorm het en sodanige munisipaliteit binne die grense van 'n Metropolitaanse Vervoergebied val, bly die Wet op Stedelike Vervoer, 1977 (Wet No. 78 van 1977) van krag vir daardie spesifieke gebied en sal die status van 'n ingestelde Metropolitaanse Vervoergebied en kernstad onveranderd bly.

HOOFSTUK 4

VORMING VAN VERVOEROWERHEDE

8. Ooreenkomste oor die vorming van vervoergebiede en vervoerowerhede

- (1) Vervoerowerhede mag vir vervoergebiede ingestel word slegs soos bepaal in hierdie Wet en in Deel 5 van die National Land Transport Transition Act, 2000.
- (2) Die partye by 'n stigtingsooreenkoms kan ooreenkom om die grense van die betrokke vervoergebied te wysig op voorwaarde dat indien sodanige wysiging die gebied van 'n addisionele munisipaliteit insluit, die vervoerowerheid, indien dit reeds ingestel is, ingevolge artikel 20 ontbind en opnuut saamgestel moet word.

9. Verklaring van vervoergebiede en instelling van vervoerowerhede

- (1) Nie later nie as 30 dae na die sluiting van 'n ooreenkoms waarna in artikel 8 verwys word, moet die LUR deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant:
 - (a) die stigtingsooreenkoms, wat moet voldoen aan die vereistes van artikel 10, publiseer;
 - (b) die betrokke gebied tot 'n vervoergebied verklaar en die naam waarop daar in die ooreenkoms ooreengekom is, daaraan toewys;
 - (c) waar van toepassing, op die manier wat daar in artikel 3(1)(c) van die Wet op Stedelike Vervoer, 1977 (Wet No. 78 van 1977) bepaal word, die kennisgewing ingevolge waarvan die gebiede van die betrokke munisipaliteite onder paragraaf (a) of (b) van artikel 3(1) van daardie Wet in die betrokke Metropolitaanse Vervoergebied ingesluit is, terugtrek;

- (d) ooreenkomstig met en onderworpe aan die stigtingsooreenkoms, 'n vervoerowerheid vir daardie vervoergebied instel met ingang van die datum wat vir daardie doel in die stigtingsooreenkoms gespesifiseer is.
- (2) Nadat dit so gepubliseer is, het 'n stigtingsooreenkoms wetlike krag en geen wysiging daarvan het enige wetlike krag of uitwerking voordat die wysiging deur die LUR deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant gepubliseer is nie.

10. Vereistes vir stigtingsooreenkomste

Die stigtingsooreenkoms moet vir die volgende voorsiening maak:

- (a) 'n verklaring deur die kontrakterende partye wat hulle instemming tot die instelling van 'n vervoerowerheid vir die betrokke vervoergebied bevestig;
- (b) die naam wat aan die vervoergebied toegewys gaan word;
- (c) die datum waarop daardie vervoerowerheid ingestel staan te word;
- (d) die instelling en struktuur van 'n beheerliggaam vir daardie vervoerowerheid, insluitende-
 - (i) die aantal lede daarvan en die manier waarop hulle aangewys en aangestel gaan word maar slegs raadslede van kontrakterende partye (hierna 'n deelnemende munisipaliteit genoem) mag as lede van die beheerliggaam aangewys en aangestel word;
 - (ii) die aanwysing en aanstelling van 'n voorsitter en ondervoorsitter vir die beheerliggaam;
 - (iii) stemprosedure en lede se stemregte by vergaderings van die beheerliggaam en enige komitee daarvan en meganismes en prosedures om 'n dooie punt in die besluitnemingsproses op te los;
 - (iv) die aanstelling of aanwysing van 'n hoof uitvoerende beamppte vir die vervoerowerheid, en die verantwoordelikhede, funksies en bevoegdhede wat met die amp gepaardgaan;
 - (v) die bevoegdhede van die beheerliggaam wat aan enigeen van sy lede, komitees of aan die hoof uitvoerende beamppte van daardie vervoerowerheid gedelegeer mag word; en

- (vi) die setel van daardie vervoerowerheid en vir vergaderings van sy beheerliggaam;
- (e) die fisiese adres vir aflewering, versending of bediening van alle korrespondensie, dokumente, kennisgewings en hofproses wat aan die vervoerowerheid gerig word;
- (f) in die geval waar die vervoergebied uit die jurisdiksiegebiede van twee of meer deelnemende munisipaliteite bestaan-
 - (i) die bydrae van elke deelnemende munisipaliteit tot die befondsing van daardie vervoerowerheid; en
 - (ii) die uitvoering van die professionele, tegniese, administratiewe en ander werk betreffende die uitvoering van die bevoegdhede en funksies van die vervoerowerheid kragtens hierdie Wet;
 - (iii) onderworpe aan hierdie Wet, die vereistes wat nagekom en die prosedures wat gevolg moet word deur 'n deelnemende munisipaliteit wat aan die vervoerowerheid wil onttrek met inagneming van die uitstaande verpligtinge en aanspreeklikhede van daardie owerheid ten tye van sodanige onttrekking; en
 - (iv) die prosedure wat gevolg moet word vir die vrywillige ontbinding van daardie vervoerowerheid, onderworpe aan artikel 10(13) van die National Land Transport Transition Act;
- (g) die reëlins wat getref is vir die uitvoering van die professionele, tegniese, administratiewe, klerklike en ander werk van die vervoerowerheid ingevolge artikels 20 en 21.

HOOFSTUK 5

BEVOEGDHEDE EN FUNKSIES VAN VERVOEROWERHEDE

11. Bevoegdhede van vervoerowerhede

- (1) 'n Vervoerowerheid mag die volgende funksies verrig, onderworpe aan wetgewing van toepassing op munisipaliteite:
 - (a) onderhandel met operateurs van gesubsidieerde dienste oor reisgeldstrukture, reisgeldvlakke, en konsessiereisgeld vir spesiale kategorieë openbarevoervoerpassasiers en die periodieke aanpassing van reisgeld;

- (b) in die geval van gesubsidieerde dienste, bepaal reisgeldstrukture en reisgeldvlakke, en konsessiereisgeld vir spesiale kategorieë passasiers en pas reisgeld periodiek in oorleg met belanghebbendes aan mits die LUR die subsidiefunksie aan die vervoerowerheid gedelegeer of toegewys het;
- (c) in die geval van ongesubsidieerde openbare vervoerdienste, stel reisgeld vas;
- (d) bou vervoerinfrastruktuur en hou dit in stand;
- (e) onderneem die bestuur van reisaanvraag;
- (f) bevorder sekuriteit in openbare vervoer;
- (g) stel tenderspesifikasies op en vra, evalueer en ken tenders toe vir gekontrakteerde openbare vervoerdienste, op voorwaarde dat die toekenning van tenders onderworpe is aan toepaslike tenderprosedures;
- (h) bevorder en fasiliteer die instelling van geïntegreerde kaartjiesistels en bepaal maatreëls vir die reël en beheer van inkomstedeling tussen die operateurs wat in daardie stelsel betrokke is, of skryf dit voor;
- (i) onderneem die algehele bestuur van die vervoerstelsel;
- (j) koördineer die reëling en samewerking tussen toepassingsinstansies ten opsigte van verkeer- en vervoersake;
- (k) pas verkeerbestuurstechnieke gerig op verbeterde verkeersbeweging toe;
- (l) ontwikkel en bedryf 'n vervoerinligtingstelsel en hou dit in stand in samewerking met die LUR;
- (m) pas maatreëls toe om skade deur oorlaaide voertuie aan paaie te voorkom;
- (n) onderneem die publisiteit wat gepaard gaan met die voorsiening van vervoerdienste;
- (o) verskaf inligting oor openbare vervoer aan bestaande en potensiële passasiers;
- (p) fasiliteer openbare deelname deur verhore, werkwinkels en ander middele om kommunikasie met gemeenskappe en operateurs te verseker;

- (q) oefen beheer uit oor dienslewering deur-
 - (i) die stel van operasionele en tegniese standaarde en die monitering van die nakoming daarvan;
 - (ii) die monitering van kontrakte en konsessies;
 - (r) ontwikkel, implementeer en monitor 'n strategie om die nadelige impak van die landvervoerstelsel op die omgewing te voorkom of tot die minimum te beperk; en
 - (s) na ooreenkoms met die betrokke deelnemende munisipaliteite-
 - (i) neem funksies betreffende munisipale paaie oor; en
 - (ii) pas maatreëls toe om skade aan die padstelsel in daardie deel van die vervoergebied te beperk.
- (2) 'n Vervoerowerheid mag, met die toestemming van die LUR, enige bevoegdheid wat deur hierdie Wet aan hom opgedra is, aan enige lid of beampte van die owerheid of van deelnemende munisipaliteite delegeer.
- (3) 'n Vervoerowerheid mag ondersoek instel na enige saak wat binne die bestek van hierdie Wet en sy vervoergebied en, met die toestemming van die betrokke owerheid, in enige gebied buite sy vervoergebied val.
- (4) 'n Vervoerowerheid mag die onbesette deel van grond of enige gebou wat dit bekom het aan enige persoon verhuur en moet die netto opbrengs daarvan in sy rekening of reserwefonds inbetaal.
- (5) Waar openbarevervoergeriewe op privaateiendom geleë is, mag die vervoerowerheid die gebruik van die geriewe beheer na oorleg met die eienaar van die eiendom.
- (6) 'n Vervoerowerheid mag enige stap doen wat nodig is om dit in staat te stel om sy funksies kragtens hierdie Wet te vervul asook enige stap wat bykomstig of aanvullend tot of voortspruitend uit hierdie Wet is.
- (7) Die LUR en 'n vervoerowerheid mag ooreenkom:
- (a) dat verskillende funksies in landelike gebiede teenoor dié in stedelike gebiede in die betrokke vervoergebied onderneem word ;
- of

- (b) in die geval van 'n kategorie-C-munisipaliteit, soos bedoel in artikel 155(1)(c) van die Grondwet, wat 'n deelnemende munisipaliteit is, dat verskillende funksies binne die jurisdiksiegebiede van die Kategorie-B-munisipaliteite in die betrokke gebied onderneem kan word, teenoor buite sodanige gebiede.
- (8) Die vervoerowerheid moet, met die oog daarop om gekoördineerde vervoerwetstoepassing binne sy gebied te verseker, gereeld met die Suid-Afrikaanse Polisie, die toepaslike provinsiale en munisipale wetstoepassingsowerhede of -agentskappe en die inspekteurs wat ingevolge die Wet op Oorgrenspadvervoer, 1998 (Wet No. 4 van 1998) aangestel is, skakel.
- (9) 'n Vervoerowerheid mag, met instemming van 'n deelnemende munisipaliteit, medeverantwoordelikheid aanvaar vir of die deelnemende munisipaliteit bystaan met die toepassing van verkeerbestuurstechnieke wat daarop gemik is om padverkeerbeweging te verbeter.
- (10) Onderworpe aan wetgewing van toepassing op munisipaliteite, moet 'n vervoerowerheid die funksies wat deur hierdie Wet daaraan toegewys is, uitvoer en mag dit met die instemming van die LUR:
- (a) die optimale gebruik van die beskikbare reismodusse bevorder om die doeltreffendheid van die vervoerstelsel te verhoog en reistyd en -koste te verminder, en
- (b) betalings doen aan operateurs van openbare vervoer wat openbare vervoerdienste ingevolge gesubsidieerde dienskontrakte en konsessiereisgeldooreenkomste waartoe dit verbind is, bedryf, indien die LUR hierdie funksie aan die owerheid gedelegeer of toegewys het.
- (11) (a) Indien 'n vervoerowerheid-
- (i) versuim om sy funksies ingevolge subartikel (1) uit te voer;
- (ii) 'n funksie bedoel in subartikel (7) onderneem het en versuim om dit uit te voer; of
- (iii) versuim om enige funksie behoorlik en doeltreffend ooreenkomstig hierdie Wet en toepaslike provinsiale wette uit te voer,

kan die LUR daardie owerheid deur skriftelike kennis aan die hoof uitvoerende beampte van die beheerliggaam van die vervoerowerheid beveel om sy versuim reg te stel en die betrokke funksie nie later nie as die datum genoem in die kennisgewing, uit te voer of om dit behoorlik en doeltreffend uit te voer, na gelang van die geval.

- (b) Daarna is die beheerliggaam en die hoof uitvoerende beampte verantwoordelik om seker te maak dat daar spoedig uitvoering gegee word aan die opdrag.
- (c) Indien die vervoerowerheid nalaat om sy versuim binne die tydperk wat in die kennisgewing daarvoor toegelaat is, reg te stel, kan die LUR
 - (i) voorlopige stappe doen voordat ingryping ingevolge artikel 139 van die Grondwet plaasvind ten einde uitvoering van enige funksie van 'n kernstad of vervoerowerheid te verseker, wat kan insluit dat daar van die kernstad of vervoerowerheid vereis word om verslag te doen oor die vordering wat gemaak is met die uitvoering van sodanige funksies en om die voorgenome aksies te omskryf wat dit sal neem om enige tekortkominge wat in die uitvoering van sy funksies voorgekom het, reg te stel; en
 - (ii) geld uit die provinsiale inkomstefonds wat bestem is om aan die vervoerowerheid toegewys te word, gebruik om die koste wat voortspruit uit die neem van hierdie stappe te betaal, of daardie koste van die vervoerowerheid verhaal.

(12) Elke vervoerowerheid moet 'n jaarverslag vir die LUR opstel soos voorgeskryf en hy moet dit in die Provinsiale Wetgewer ter tafel lê.

12. Bykomende bevoegdhede van vervoerowerhede

- (1) 'n Vervoerowerheid kan 'n ooreenkoms met 'n munisipaliteit, persoon of instelling binne of buite sy vervoergebied aangaan ingevolge waarvan:
 - (a) die vervoerowerheid namens daardie munisipaliteit, persoon of instelling onderneem om 'n bevoegdheid uit te oefen of 'n plig uit te voer wat daardie munisipaliteit, persoon of instelling mag uitoefen of veronderstel is om uit te voer; en

- (b) daardie munisipaliteit, persoon of instelling onderneem om enige funksie of plig van 'n vervoerowerheid of 'n gedeelte daarvan namens daardie vervoerowerheid kragtens hierdie Wet uit te oefen of uit te voer.
- (2) Die vervoerowerheid mag slegs 'n ooreenkoms bedoel in subartikel (1) aangaan indien dit kragtens hierdie Wet en toepaslike vervoerwetgewing bevoeg is om dit of 'n soortgelyke bevoegdheid of funksie met betrekking tot sy vervoergebied uit te oefen of uit te voer
- (3) 'n Ooreenkoms ingevolge subartikel (1) kan die aanwending van fondse van 'n vervoerowerheid buite sy vervoergebied meebring, indien die LUR en die Lid van die Uitvoerende Raad wat vir finansies verantwoordelik is, albei saamstem.
- (4) Benewens die bevoegdhede wat kragtens hierdie Wet en enige provinsiale wette aan 'n vervoerowerheid opgedra is, kan 'n vervoerowerheid enige wetlike stap uitvoer of enigiets doen wat 'n regs persoon volgens wet bekwaam is om uit te voer of te doen, behalwe insoverre as wat dit strydig is met hierdie Wet.

13. Beheer van vervoerowerhede

- (1) Die beheerliggaam verteenwoordig die vervoerowerheid en alle aksies wat deur die beheerliggaam of enigiemand wat deur daardie liggaam behoorlik daartoe gemagtig is om in sy plek op te tree, uitvoer, is die aksies van daardie owerheid.

HOOFSTUK 6

FINANSIES VAN KERNSTEDEN EN VERVOEROWERHEDE

14. Finansies van kernstede

Die finansies van kernstede in verband met hierdie Wet moet bestuur word kragtens die bepalings van die Wet op Stedelike Vervoer, 1977 (Wet No. 78 van 1977).

15. Finansies van vervoerowerhede

- (1) (a) 'n Vervoerowerheid moet-
 - (i) nie later nie as drie maande voor die einde van elke finansiële jaar 'n begroting opstel wat 'n staat van geraamde inkomste en uitgawe vir die volgende finansiële jaar bevat; en

- (ii) sodanige begroting op die datum wat deur die LUR bepaal sal word vir goedkeuring aan die deelnemende munisipaliteite voorlê;

maar daardie owerheid mag te eniger tyd in die loop van 'n finansiële jaar 'n aanvullende begroting vir daardie finansiële jaar vir goedkeuring aan die munisipaliteite voorlê.

- (b) Die vervoerowerheid mag geen uitgawe aangaan wat meer is as die totale bedrag van die begroting, insluitende 'n aanvullende bedrag, wat deur die munisipaliteite ingevolge paragraaf (a) goedgekeur is nie.
- (c) 'n Vervoerowerheid mag 'n reserwefonds instel vir enige doel wat verband hou met sy funksies kragtens hierdie Wet en deur die LUR goedgekeur is, en aan die reserwefonds die geld toewys wat vir daardie doel in die begroting beskikbaar gestel is, insluitende enige aanvullende begroting wat ingevolge paragraaf (a) goedgekeur is.

(2) Die hoof uitvoerende beampte van 'n vervoerowerheid moet:

- (a) behoorlike rekeningkundige rekords ooreenkomstig algemeen aanvaarde rekeningkundige praktyk en prosedure hou;

en

- (b) seker maak dat die rekeningkundige rekords 'n inkomsterekening insluit van alle geld wat die vervoerowerheid toeval en die uitgawes wat daardie owerheid aangaan.

16. Lenings deur vervoerowerhede

'n Vervoerowerheid mag 'n lening aangaan om te help met die implementering van die goedgekeurde geïntegreerde vervoerplan en sodanige lening moet:

- (a) vooraf deur die LUR goedgekeur wees; en
- (b) in die begroting aangetoon word.

17. Verordeninge

- (1) 'n Kernstad of die betrokke munisipaliteit mag, op aanbeveling van 'n vervoerowerheid en onderworpe aan subartikel (2), ooreenkomstig enige toepaslike goedgekeurde geïntegreerde vervoerplan verordeninge uitvaardig om:

- (a) die grootte, klas, massa of aantal motorvoertuie wat enige spesifieke gedeelte van sy vervoergebied mag binnekom te reël en die tyd of tye bepaal wanneer enige klas voertuig enige gedeelte mag binnekom;
 - (b) die binnekoms van enige klas motorvoertuig in enige gedeelte gedurende enige spesifieke tydperk te reël of te verbied;
 - (c) die laai of aflaai van goederemotorvoertuie in enige gedeelte gedurende enige spesifieke tydperk of tydperke te verbied en die tyd of tye bepaal wanneer daar op- of afgelaai mag word;
 - (d) die voorsiening van parkeerruimtes vir voertuie in enige gebou of perseel in enige gedeelte gedurende enige spesifieke tydperk te reël of te verbied;
 - (e) die gedrag van bestuurders van openbarevervoervoertuie te reël;
 - (f) die voorsiening en gebruik van openbarevervoergeriewe te reël; en
 - (g) enige ander saak te reël om die doelstellings van hierdie Wet te bevorder.
- (2) Verordeninge wat ingevolge hierdie artikel uitgevaardig is, kan boetes voorskryf wat nie dié wat in artikel 39 vir oortreding of versuim om dit na te kom voorgeskryf is, oorskryf nie.

18. Bewilligings deur Provinsiale Regering

Die LUR mag, onderworpe aan die Wet op Openbare Finansiële Bestuur, 1999 (Wet No. 29 van 1999)

1. (a) betalings of toekennings doen soos hy of sy dit nodig ag om provinsiale algemene en spesifieke vervoerdoelstellings te bevorder en om die fondse van kernstede of vervoerowerhede aan te vul, en kan die geld wat so betaal of toegeken word aan die betrokke owerhede toewys;
- (b) betalings kragtens interim-, getenderde of gesubsidieerde dienskontrakte en konsessies of enige ander subsidie-ooreenkoms maak;
- (c) toekennings doen om spesiale kategorieë passasiers te help om die koste van openbare vervoer te dek;

- (d) 'n bydrae maak tot die koste van die voorsiening en instandhouding van vervoerinfrastruktuur;
- (e) betalings of toekennings maak om die koste van padveiligheidsprogramme te dek;
- (f) betalings of toekennings maak om die koste van die invoer van nuwe tegnologie of stelsels te dek;
- (g) betalings of toekennings maak om die koste van demonstrasie- of loodsprojekte te dek;
- (h) betalings of toekennings maak om die koste van die instelling en instandhouding van opleiding- en inligtingsentrums te dek;
- (i) betalings of toekennings doen om die koste van die ontwikkeling en instandhouding van databasisse en inligtingstelsels te dek;
- (j) betalings of toekennings maak om die koste van vervoerverwante projekte, studies en navorsing wat nodig is vir die Provinsie om sy funksie te vervul, te dek;
- (k) betalings of toekennings maak vir enige ander doel om die doelstellings van hierdie Wet te bereik.

HOOFSTUK 7

ONTBINDING VAN VERVOEROWERHEDE

19. Ontbinding van vervoerowerhede

- (1) (a) Onderworpe aan paragraaf (b) van hierdie subartikel, mag 'n vervoerowerheid slegs ontbind word soos bepaal in hierdie artikel; en
- (b) paragraaf (a) van hierdie subartikel raak nie die hoedanigheid van die LUR vir plaaslike regering wanneer daar ingevolge artikel 14 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (Wet No. 117 van 1998) opgetree word nie.
- (2) 'n Vervoerowerheid word kragtens subartikel (1)(a) ontbind indien daar aan die volgende vereistes voldoen word:
 - (a) waar daar net een munisipaliteit is wat aan die vervoerowerheid behoort, die munisipaliteit besluit het om sy deelname aan die vervoerowerheid te beëindig en die LUR skriftelik van die besluit in kennis gestel het;

- (b) waar daar twee of meer munisipaliteite is wat aan die vervoerowerheid behoort-
 - (i) die betrokke munisipaliteite ooreengekom het om die vervoerowerheid te ontbind en die LUR in kennis gestel het; en
 - (ii) enigeen van daardie munisipaliteite besluit het om deelname aan daardie vervoerowerheid te beëindig en elke munisipaliteit wat dusdanig besluit het die LUR en die ander partye van die besluit in kennis gestel het.
 - (c) die LUR moet, binne 30 dae nadat hy of sy dienoooreenkomstig in kennis gestel is, 'n kennisgewing publiseer in die Provinsiale Koerant en in 'n koerant wat algemeen beskikbaar is in die spesifieke vervoergebied, wat die volgende bevat –
 - (i) die besonderhede van die voorgenome ontbinding;
 - (ii) 'n uitnodiging aan belangstellende partye om kommentaar te lewer en voorleggings te doen met betrekking daartoe; en
 - (iii) 'n versoek aan belangstellende partye om skriftelike kommentaar en voorleggings voor die datum wat in die kennisgewing voorgeskryf word aan die LUR te stuur, maar 'n tydperk van minstens 30 dae moet toegelaat word vir die ontvangs van kommentaar en voorleggings;
 - (d) al die deelnemers aan die vervoerowerheid moet 'n ooreenkoms aangaan waarvolgens reëlings getref word met inagneming van die kommentaar en voorleggings, as daar is, wat in antwoord op die LUR se kennisgewing ingevolge subartikel 19(2)(c) gestuur is betreffende die sake genoem in subartikel 10(13) van die National Land Transport Transition Act, maar die ontbindingsdatum moet so bepaal word dat dit geleentheid bied dat voldoende kennis ooreenkomstig subartikel (4) gegee kan word; en
 - (e) die LUR vir plaaslike regering moet geraadpleeg word in die besluit om 'n vervoerowerheid te ontbind;
- (3) Indien die LUR en die betrokke munisipaliteite wat deelnemers aan die vervoerowerheid is nie daarin slaag om ooreen te kom oor enige van die sake wat in subartikel 19(2) genoem is nie:

-
- (a) moet die saak deur arbitrasie kragtens die Wet op Arbitrasie, 1965 (Wet No. 42 van 1965) besleg word en die arbiter se bevinding is finaal en bindend; en
- (b) word die arbiter se bevinding vir die doeleindes van subartikel (2) beskou as deel van die ooreenkoms bedoel in paragraaf (d) van daardie subartikel of, waar van toepassing, as vormende die ooreenkoms.
- (4) Die LUR moet die ontbinding van die vervoerowerheid binne 30 dae van die datum van die ooreenkoms bedoel in subartikel (2) of (3), deur kennisgewing bekend maak in die Provinsiale Koerant en in 'n koerant wat algemeen beskikbaar is in die betrokke vervoerarea, en die bepaling van die ooreenkoms publiseer, maar die ontbindingsdatum moet so bepaal word minstens 90 dae na die datum van die kennisgewing.

HOOFSTUK 8

UITVOERENDE VERVOERBESTURE

20. Uitvoerende vervoerbesture

- (1) Die deelnemers aan 'n stigtingsooreenkoms mag daarin bepaal :
 - (a) dat die professionele, tegniese, administratiewe en ander werk in verband met die uitoefening van bevoegdhede en die uitvoering van pligte van 'n vervoerowerheid kragtens hierdie Wet, deur die munisipale administrasie van een of meer van die deelnemende munisipaliteite vir die vervoerowerheid uitgevoer moet word, of
 - (b) dat die vervoerowerheid 'n liggaam onder sy toesig en onderworpe aan sy beheer instel (hierna 'n uitvoerende vervoerbestuur genoem) om alle werk van daardie aard of enige spesifieke tipe of kategorie van daardie werk vir die vervoerowerheid te doen.
- (2) Waar die stigtingsooreenkoms voorsiening maak vir die instelling van 'n uitvoerende vervoerbestuur:
 - (a) mag daar ook in die ooreenkoms voorsiening gemaak word daarvoor dat die vervoerowerheid, indien 'n ander vervoerowerheid dit sou vra, sy uitvoerende vervoerbestuur beskikbaar mag stel om werk van daardie aard vir daardie ander owerheid te doen -
 - (i) ingevolge 'n skriftelike ooreenkoms aangegaan tussen die betrokke vervoerowerhede;
 - (ii) teen 'n tarief of vir die betaling van 'n bedrag wat in die ooreenkoms gespesifiseer word; en
 - (iii) ooreenkomstig met en onderworpe aan die bepalings en voorwaardes neergelê in die stigtingsooreenkoms; en die bepalings en voorwaardes wat spesiaal in daardie ooreenkoms uiteengesit word; en
 - (b) voorsiening moet minstens vir die volgende gemaak word -
 - (i) waar nie al die professionele, tegniese, administratiewe en ander werk van die vervoerowerheid deur die uitvoerende vervoerbestuur gedoen moet word nie, spesifisering van die tipe of kategorie werk vir die

uitvoering waarvan die uitvoerende vervoerbestuur verantwoordelik sal wees;

- (ii) die plek waar die kantore van die uitvoerende vervoerbestuur geleë sal wees;
- (iii) die prosedure om die personeelkomponent van 'n vervoerowerheid te bepaal; en
- (iv) die setel van die mag om sy personeel aan te stel en te ontslaan.

21. Gesamentlike uitvoerende vervoerbesture

- (1) Die LUR en enige twee of meer vervoerowerhede wat deur hulle onderskeie deelnemende munisipaliteite daartoe gemagtig is, mag 'n ooreenkoms aangaan wat voorsiening maak vir die vorming van 'n uitvoerende vervoerbestuur onder die gesamentlike beskerming van daardie vervoerowerhede om die professionele, tegniese, administratiewe en ander werk in verband met hul funksie as vervoerowerheid kragtens hierdie Wet vir elk van hulle te doen (hierna genoem 'n gesamentlike uitvoerende vervoerbestuur).
- (2) In so 'n ooreenkoms moet daar verder minstens voorsiening gemaak word vir:
 - (a) die sake genoem in subartikel 20(2)(b) wat, met die veranderinge vereis deur die konteks, van toepassing is in verband met 'n gesamentlike uitvoerende vervoerbestuur;
 - (b) die bevoegdhede van die deelnemende vervoerowerhede met betrekking tot die uitoefening van toesig en beheer oor hulle gesamentlike uitvoerende vervoerbestuur; en
 - (c) die bydrae van elke deelnemende vervoerowerheid tot die befondsing van hulle gesamentlike uitvoerende vervoerbestuur.

HOOFSTUK 9

DELEGASIE

22. Delegasie deur beheerliggame

Die beheerliggaam van 'n vervoerowerheid kan enige van sy bevoegdhede of funksies kragtens hierdie Wet, behalwe die beheerbevoegdheid bedoel in

artikel 13 en die bevoegdheid opgedra deur hierdie artikel, aan enige lid van die beheerliggaam delegeer.

23. Bepalings van toepassing op delegasie

- (1) 'n Delegasie deur die beheerliggaam ingevolge artikel 22:
 - (a) kan gedoen word onderworpe aan enige voorwaardes wat deur die beheerliggaam vasgestel word;
 - (b) kan gegee word saam met die bevoegdheid om te subdelegeer, onderworpe aan enige voorwaardes wat vasgestel word; en
 - (c) moet skriftelik wees en moet volle besonderhede bevat van die sake wat gedelegeer word en enige voorwaardes verbonde aan die delegasie en, waar die bevoegdheid van subdelegering opgelê word, moet dit dié feit asook enige voorwaardes verbonde daaraan, meld.
- (2) Die beheerliggaam mag te eniger tyd:
 - (a) 'n delegasie gedoen ingevolge artikel 22 wysig of herroep; of
 - (b) enige besluit deur 'n gedelegeerde rakende 'n gedelegeerde saak terugtrek en self oor die saak besluit maar 'n besluit deur 'n gedelegeerde mag nie teruggetrek word indien dit 'n reg of geregtigheid aan enige derde party opdra nie.
- (3) Indien die LUR oortuig is dat die belange van landvervoer in die Provinsie of die vervoerarea dit vereis, kan die LUR deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant:
 - (a) die delegering van enige spesifieke bevoegdheid of funksie verbied, sy dit algemeen of onder die omstandighede wat in die kennisgewing gespesifiseer is;
 - (b) die omstandighede waaronder enige spesifieke bevoegdheid of funksie gedelegeer mag word beperk;
 - (c) voorwaardes vir die delegering van enige spesifieke bevoegdheid of funksie voorskryf; en
 - (d) met betrekking tot enige bevoegdheid of funksie gespesifiseer in die kennisgewing, subdelegering verbied in die geval wanneer die beheerliggaam daardie bevoegdheid of funksie delegeer.

HOOFSTUK 10

VERVOERBEPLANNING

24. Algemene vervoerbeplanningsbeginsels en die verwantskap daarvan met grondontwikkeling

- (1) Landvervoerbeplanning moet met die grondontwikkelingsproses geïntegreer wees en die vervoerplanne wat vir daardie doel deur hierdie Wet vereis word, is ontwerp om vorm te gee aan die funksie van munisipale beplanning wat in Deel B van Lys 4 van die Grondwet genoem word, en moet geakkommodeer word in en 'n wesentliche deel vorm van geïntegreerde ontwikkelingsplanne met inagneming van artikel 84(1)(a), 84(2) en 84(3) van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (Wet No. 117 van 1998), en vir daardie doel:
 - (a) waar die betrokke beplanningsowerheid 'n munisipaliteit bedoel in artikel 26(1)(c) is, moet die planne genoem in paragrawe (b) tot (f) van subartikel (1) van artikel 25 die vervoerkomponent van die geïntegreerde ontwikkelingsplan van die munisipaliteit vorm; en
 - (b) waar die jurisdiksiegebied van 'n munisipaliteit geheel of gedeeltelik in 'n vervoergebied of Metropolitaanse Vervoergebied val, maak die planne genoem in paragrawe (b) tot (f) van subartikel (1) van artikel 25 die vervoerkomponent van die geïntegreerde ontwikkelingsplanne van sodanige munisipaliteit uit ten opsigte van daardie deel van sy jurisdiksiegebied wat binne die vervoergebied of metropolitaanse vervoergebied val.
- (2) Onderworpe aan hierdie subartikel, moet landvervoerbeplanning so gedoen word dat dit beide openbare en privaatvervoer en al die tersaaklike landvervoermodesse in die betrokke gebied dek, en dit moet fokus op die mees doeltreffende en ekonomiese manier om van een punt na 'n ander in die stelsel te beweeg.
- (3) Vervoerplanne moet so ontwikkel word dat dit:
 - (a) die doeltreffende funksionering van stede, dorpe en landelike gebiede verhoog deur geïntegreerde beplanning van vervoerinfrastruktuur en -fasiliteite, vervoerondernemings insluitende vragbeweging, grootmaatsdienste en openbare vervoerdienste binne die konteks van daardie geïntegreerde

ontwikkelingsplanne kragtens die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet No. 32 van 2000);

- (b) werkgeleenthede en -aktiwiteite, gemengde grondgebruike en hoëdigtheid residensiële ontwikkeling inlei in hoëbenutting openbarevervoerkorridors wat deur ontwikkelingsnodusse binne die korridors onderling verbind is en stadsverspreiding ontmoedig waar openbare vervoerdienste ontoereikend is;
 - (c) prioriteit verleen aan invulling en verdigting langs openbarevervoerkorridors;
 - (d) hoër prioriteit verleen aan openbare vervoer as aan privaatvervoer deur te verseker dat toereikende openbare vervoerdienste verskaf word en reisaanvraagbestuursmaatreëls toe te pas om privaatvervoer te ontmoedig;
 - (e) toeganklikheid van openbare vervoerdienste en -fasiliteite, en vervoerfunksionaliteit in die geval van gestremde persone, verhoog; en
 - (f) nadelige impak op die omgewing tot die minimum beperk.
- (4) Vervoerbepanning moet gesien word as 'n deurlopende proses waardeur kernstede en vervoerowerhede geïntegreerde openbare vervoerdienste vir hulle gebiede professioneel ontwikkel en implementeer.
- (5) 'n Kernstad en vervoerowerheid moet, tensy dit duidelik onvanpas of onder die omstandighede nie redelik prakties is nie, by die opstel van 'n vervoerplan koördinering en integrering binne en tussen landvervoermodusse verseker om die toeganklikheid en benutting van openbare vervoerdienste, -geriewe en infrastruktuur te optimeer.
- (6) Die LUR moet die koördinering van die beplanningsprosesse van alle kernstede en vervoerowerhede onder die jurisdiksie van die provinsie verseker en moet daardeur verseker dat alle planne voorsiening maak vir:
- (a) openbare vervoerdienste wat oor die grense van kernstede, vervoerowerhede of enige spesifieke munisipale owerheid bedryf word;
 - (b) pad- en spoornette;
 - (c) vragbewegings;
 - (d) die behoeftes van spesiale kategorieë passasiers;

- (e) die voorkoming van wedywering tussen naburige kernstede of vervoerowerhede wat kan lei tot duplisering of oorvoorsiening van vervoergeriewe en -infrastruktuur in die streek; en
- (f) die integrering van vervoer- en grondgebruikbeplanning binne die konteks van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet No. 32 van 2000) of enige ander soortgelyke provinsiale wet.

25. Tipes plan wat deur hierdie Wet vereis word

- (1) Die volgende planne word vir die doeleindes van hierdie Wet vereis:
 - (a) provinsiale landvervoerraamwerke soos bepaal in artikel 27;
 - (b) bedryfsopgawes van openbare vervoer soos bepaal in artikel 28;
 - (c) bedryfslisensiestrategieë soos bepaal in artikel 29;
 - (d) rasionaliseringsplanne soos bepaal in artikel 30; en
 - (e) openbarevervoerplanne soos bepaal in artikel 31; en
 - (f) geïntegreerde vervoerplanne soos bepaal in artikel 32.
- (2) Die verhouding en volgorde van vervoerplanne is soos volg:
 - (a) die Departement moet sy aanvanklike provinsiale landvervoerraamwerk opstel as 'n oorkoepelende riglyn vir vervoerbeplanning binne die Provinsie wat geïntegreer moet wees met provinsiale ontwikkelingsbeplanning;
 - (b) elke vervoerowerheid en kernstad, en elke munisipaliteit van wie die LUR dit vereis, moet 'n openbarevervoerplan opstel wat die volgende moet insluit-
 - (i) 'n bedryfsopgawe van openbare vervoer; en
 - (ii) 'n bedryfslisensiestrategie; en
 - (iii) indien dit gesubsidieerde openbare vervoerdienste het, 'n rasionaliseringsplan;
 - (c) vervoerowerhede en kernstede, en ander munisipaliteite wat deur die LUR daarom gevra word, moet 'n geïntegreerde vervoerplan waarvan die openbarevervoerplan 'n komponent is, opstel; en

- (d) die Departement moet latere provinsiale landvervoerraamwerke opstel wat, benewens die bepaling van subparagraaf (a), die plaaslike planne in die Provinsie moet opsom.
- (3) Die provinsiale landvervoerraamwerk moet die beplanning van beide binne-provinsiale en tussenprovinsiale langafstanddienste, wat waar toepaslik met ander openbare vervoerdienste verbind moet wees, insluit en mag voorsiening maak vir huurdienste, personeeldienste en toeristedienste en in die geval van tussenprovinsiale vervoer moet dit in ooreenstemming met die LUR van die ander provinsie betrokke gedoen word.
- (4) Die beplanningsowerheid bedoel in artikel 26 moet op die voorgeskrewe datum 'n kennisgewing
 - (a) in Engels en minstens een ander amptelike taal publiseer in 'n koerant wat in die gebied van die beplanningsowerheid versprei word; en wat
 - (b) meld dat die onderhawige plan voltooi en op 'n plek wat in die kennisgewing gemeld word beskikbaar is vir openbare inspeksie.
- (5) Die LUR kan 'n prosedure voorskryf wat gevolg moet word om openbare deelname aan die vervoerbeplanningsproses te bevorder.
- (6) Die inhoud van planne genoem in subartikel 25(1)(a) tot (f) moet voldoen aan die vereistes van hierdie Wet, maar die LUR kan die vereistes vir daardie planne, met betrekking tot landelike gebiede in die Provinsie, op die voorgeskrewe manier wysig.

26. Beplanningsowerhede

- (1) Planne bedoel in artikel 25(1)(b) en (c) en, waar van toepassing, artikel 25(1)(d), (e) en (f) moet deur die volgende owerhede, wat as beplanningsowerhede bekend sal staan, opgestel word onderworpe aan subartikels (4) en (5), en hierdie planne mag verskil wat landelike beplanningsowerhede betref behalwe die wat gesubsidieerde openbare vervoerdienste het:
 - (a) vervoerowerhede, vir hulle vervoergebiede;
 - (b) kernstede, vir hulle metropolitaanse vervoergebiede; en
 - (c) ander munisipaliteite wat nie in die jurisdiksiegebied van 'n kernstad of vervoerowerheid ingesluit is nie, as die LUR dit versoek.

- (2) (a) 'n Beplanningsowerheid kan 'n ooreenkoms met 'n ander beplanningsowerheid of die Department aangaan om dit te help met die uitvoering van sy funksies ingevolge hierdie artikel; en
- (b) sodanige ooreenkoms verminder nie die beplanningsowerheid se verantwoordelikheid vir die funksies wat deur hierdie artikel daaraan toevertrou is nie.
- (3) Elke beplanningsowerheid moet relevante vervoerplanne aan die raad voorsien en aanbevelings aan daardie raad doen oor die omskakeling van permitte na bedryfslisensies, en oor aansoeke om nuwe bedryfslisensies, soos vereis in Deel 9 van die National Land Transport Transition Act.
- (4) Waar daar wesenlike openbare vervoerdienste tussen aanliggende vervoergebiede is, is die LUR verantwoordelik vir die doeltreffende beplanning van sodanige dienste en moet hy of sy seker maak dat sodanige dienste saam met die onderskeie vervoerowerhede beplan en met hulle vervoerplanne geïntegreer word.
- (5) 'n Vervoerowerheid mag by die LUR aansoek doen om die beplanning van die dienste bedoel in subartikel (4) oor te neem en in die beslissing daarvoor moet die LUR oorweging gee aan
 - (a) die mate waarin die dienste binne die betrokke vervoergebied bedryf word; en
 - (b) die vermoë van die vervoerowerheid om die verantwoordelikhede verbonde aan hierdie funksie uit te voer.
- (6) In die geval van 'n distrikmunisipaliteit soos omskryf in die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (Wet No. 117 van 1998), moet sodanige munisipaliteit en sy betrokke plaaslike munisipaliteite ooreenkom watter een van hulle die planne bedoel in artikel 25(1)(b) tot (f) moet opstel.

27. Provinsiale landvervoerraamwerk

- (1) Die LUR moet jaarliks 'n provinsiale landvervoerraamwerk opstel wat:
 - (a) vir 'n vyfjaartydperk moet wees;
 - (b) ooreenkomstig enige nasionale vereistes of, by gebrek aan sodanige nasionale vereistes, ooreenkomstig die formaat en inhoud van 'n provinsiale landvervoerraamwerk wat saam met die betrokke kernstede en vervoerowerhede in die Provinsie ontwikkel is, moet wees;

- (c) geïntegreer met provinsiale ontwikkelingsbeplanning moet wees.
- (2) Die aanvanklike provinsiale landvervoerraamwerk moet dien om rigting te gee aan landvervoer in die Provinsie, insluitende binne-provinsiale, tussenprovinsiale en oorgrensvervoer, en enige latere provinsiale landvervoerraamwerke moet ook opsommings van die plaaslike planne binne die Provinsie insluit.
- (3) Die provinsiale landvervoerraamwerk moet aan die Minister voorgelê word en moet vergesel wees van kopieë van alle ooreenkomste rakende tussenprovinsiale vervoer wat tussen die Provinsie en ander provinsies aangegaan is

28. Bedryfsopgawes van openbare vervoer

- (1) Elke beplanningsowerheid moet so gou redelik moontlik na die inwerkingtreding van hierdie Wet maar voor die datum wat die LUR sal bepaal, vir sy gebied 'n bedryfsopgawe van openbare vervoer opstel wat deel moet word van sy openbarevervoerplan en die grondslag vorm vir die ontwikkeling van bedryfslisensiestrategieë, rasionaliseringsplanne, openbarevervoerplanne en geïntegreerde vervoerplanne.
- (2) Die bedryfsopgawe van openbare vervoer moet opgestel word ooreenkomstig die vereistes vasgestel deur die LUR of die Minister ingevolge sy bevoegdhede kragtens die National Land Transport Transition Act, na oorlegpleging met die toepaslike kernstede, vervoerowerhede of munisipaliteite.
- (3) Daardie bedryfsopgawe van openbare vervoer moet insluit:
 - (a) al die geskeduleerde en ongeskeduleerde dienste wat in die gebied van die beplanningsowerheid bedryf word met inagneming van sodanige dienste na en van die gebiede van naburige beplanningsowerhede;
 - (b) al die fasiliteite en infrastruktuur wat in plek is en in die betrokke gebied gebruik word vir die doel van of in verband met die openbare vervoerdienste genoem in paragraaf (a), asook die fasiliteite en infrastruktuur wat vir daardie doeleindes binne die betrokke gebied ontwikkel word.
- (4) Die bedryfsopgawe van openbare vervoer moet nie later nie as die datum bepaal in subartikel (1) deur die beplanningsowerhede aan die LUR voorgelê word.

- (5) Die bedryfsopgawe van openbare vervoer moet jaarliks bygewerk word en tydens die bywerking moet beplanningsowerhede veranderinge in die voorsiening van openbare vervoerdienste met betrekking tot hulle onderskeie gebiede, insluitende die toestaan en uitreiking van bedryfslisensies en die wysiging, oordrag, opheffing, verval, terugtrekking en kansellering van bedryfslisensies of -permitte deur die raad, aanteken.

29. Bedryfslisensiestrategieë

- (1) 'n Beplanningsowerheid moet 'n plan wat bekendstaan as 'n bedryfslisensiestrategie opstel wat uiteindelik deel moet vorm van sy openbarevervoerplan om die raad van hulp te wees wanneer dit beskik oor aansoeke betreffende bedryfslisensies om 'n doeltreffende en doelmatige balans tussen die voorsiening en benutting van openbare vervoer te bereik.
- (2) 'n Bedryfslisensiestrategie moet die beleid en strategieë van die beplanningsowerheid met betrekking tot die volgende uiteensit:
- (a) die rol van elke openbarevervoermodus en identifisering van die voorkeur padgebaseerde modusse met betrekking tot sy gebied, insluitende vervoer in die gebiede van ander beplanningowerhede in of daar uit, en tussenprovinsiale vervoer;
 - (b) die omstandighede waaronder bedryfslisensies of -permitte wat bedryf van openbare vervoer binne enige deel van sy gebied magtig, toegelaat behoort te word;
 - (c) die gebruik van openbarevervoerfasiliteite binne sy gebied;
 - (d) die voorkoming van vermorsende kompetisie tussen vervoeroperateurs;
 - (e) die sluiting van handelsdienskontrakte vir ongesubsidieerde openbare vervoerdienste; en
 - (f) die voorwaardes wat die raad ten opsigte van bedryfslisensies behoort te stel.
- (3) Bedryfslisensiestrategieë moet ooreenkomstig die voorgeskrewe vereistes wees.
- (4) (a) Die bedryfslisensiestrategie moet onderworpe aan paragraaf (b), vir goedkeuring aan die LUR voorgelê word; en

- (b) by die verlening van sodanige goedkeuring moet die LUR oorweging gee aan prosedures, finansiële kwessies wat die Provinsie raak, provinsiale beleid en begingsels, vervoer oor die grense van die gebiede van beplanningsowerhede, tussenprovinsiale vervoer en ander sake waarvoor daar in provinsiale wette voorsiening gemaak word.
- (5) By gebrek aan 'n openbarevervoerplan, moet 'n beplanningsowerheid seker maak dat sy bedryfslisensiestrategie voortdurend bygewerk en minstens een maal per jaar binne twee maande vanaf die voltooiing van sy bedryfsopgawe van openbare vervoer, of op 'n datum vasgestel deur die LUR deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant, gekonsolideer word.

30. Rasionaliseringsplanne

- (1) Indien daar ingevolge 'n gesubsidieerde dienskontrak of konsessie voorgeneem word om 'n openbare vervoerdiens voort te sit na verstryking van die lopende termyn, moet 'n beplanningsowerheid in wie se gebied die diens bedryf word, 'n rasionaliseringplan opstel wat:
- (a) deel moet word van sy openbarevervoerplan;
 - (b) gedoen moet word voordat die diens wat ingevolge die gesubsidieerde dienskontrak bedryf gaan word op openbare tender uitgegee word; en
 - (c) die volgende in ag moet neem-
 - (i) rasionalisering van gesubsidieerde dienste binne en tussen modusse;
 - (ii) bepaling waar en in watter mate subsidies betaal moet word;
 - (iii) rasionalisering van gesubsidieerde dienste oor die grense van beplanningsowerhede en in verhouding tot tussenprovinsiale vervoer;
 - (iv) beperking van die subsidievlak tot die minimum;
 - (v) beperking van kompetisie tussen gesubsidieerde dienste tot die minimum;
 - (vi) strukturering van gesubsidieerde dienskontrakte of konsessies op so 'n manier dat dit voldoende

kompeterende aanbiedinge van kwalifiserende tenderaars lok;

- (vii) versekering dat roetes en roetenette optimaal benut word om doeltreffend en doelmatig in passasiersbehoefes te voorsien; en
- (viii) fasilitering van die toekomstige ontwikkeling van 'n geïntegreerde openbarevervoerstelsel.

- (2) Die rasionaliseringsplan moet die volgende bevat:
 - (a) die voorgestelde veranderinge aan die bestaande roete of net;
 - (b) die voorgestelde veranderinge aan die passasiersdravermoë van die dienste wat op die roete of net bedryf word;
 - (c) die voorgestelde beleid vir die strukturering van kontrakte of konsessies vir kompeterende tenders;
 - (d) 'n verklaring wat die potensiele impak van die rasionalisering op die verskillende vervoermodusse uiteensit;
 - (e) 'n aanduiding van die verbeteringe wat tot die voordeel van die passasiers aangebring gaan word; en
 - (f) 'n aanduiding van die voorsiene hindernisse met betrekking tot die implementering van die plan, en die strategieë wat voorgestel word om dit te oorkom.
- (3) Rasionaliseringsplanne moet voldoen aan die vereistes wat die LUR, of die Minister ingevolge sy bevoegdhede kragtens die National Land Transport Transition Act kan voorskryf.
- (4) Rasionaliseringsplanne moet aan die LUR voorgelê word vir goedkeuring, en die goedkeuring moet slegs betrekking hê op die sake genoem in artikel 29(4)(b).
- (5) By gebrek aan 'n openbarevervoerplan, moet 'n beplanningsowerheid wat gesubsidieerde openbare vervoerdienste het, seker maak dat sy rasionaliseringsplan opgestel of bygewerk is, en minstens een maal per jaar en binne vier maande van die voltooiing van sy bedryfsopgawe van openbare vervoer, of op 'n datum wat die LUR deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant bepaal, aan die LUR voorgelê word.

31. Openbarevervoerplanne

- (1) 'n Beplanningsowerheid moet, op die datum wat die LUR bepaal, 'n openbarevervoerplan opstel met die oog daarop om die openbare vervoerdienste wat ingevolge die sake genoem in artikel 28(3)(a) en (b) daaraan voorsien moet word, te bepaal en spesifiseer.
- (2) Die openbarevervoerplan moet opgestel word met die oog daarop om die integrering van openbare vervoerdienste te ontwikkel en implementeer en moet die volgende bevat:
 - (a) die beplanningsowerheid se visie en sy algemene en spesifieke doelstellings vir openbare vervoer in sy gebied;
 - (b) die beplanningsowerheid se strategieë vir:
 - (i) die behoeftes van leeders en gestremde persone;
en
 - (ii) modusintegrering en reisgeldstelsels vir openbare vervoer, laasgenoemde bestaande uit reisgeldstruktuur, -vlak en -tegnologie; en
 - (c) 'n bedryfskomponent, met inbegrip van:
 - (i) die bepaling van die rasionaliseringplan vir kontrakdienste en konsessies; en
 - (ii) die bedryfslisensiestrategie vir alle openbare vervoerdienste wat nie deur subparagraaf (i) gedek word nie.
- (3) Openbarevervoerplanne moet ooreenkomstig die vereistes en die wyse en vorm wees wat die LUR of die Minister, ingevolge sy bevoegdhede kragtens die National Land Transport Transition Act, voorskryf.
- (4) Die openbarevervoerplan moet vir goedkeuring aan die LUR voorgelê word en sodanige goedkeuring moet slegs betrekking hê op die sake wat in artikel 29(4)(b) genoem word.
- (5) Elke beplanningsowerheid moet seker maak dat sy openbarevervoerplan minstens eenmaal per jaar voor 'n datum wat die LUR deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant bepaal, bygewerk word.

32. Geïntegreerde vervoerplanne

- (1) 'n Beplanningsowerheid moet jaarliks voor die datum wat die LUR bepaal, 'n geïntegreerde vervoerplan wat voldoen aan subartikel (2) vir sy onderskeie gebied vir 'n tydperk van 5 jaar beginnende op die eerste dag van daardie finansiële jaar, aan die LUR voorlê.
- (2) Die geïntegreerde vervoerplan moet die beplanningsowerheid se amptelike visie, beleid en doelstellings in ooreenstemming met nasionale en provinsiale beleid formuleer en moet inskakel by enige relevante geïntegreerde ontwikkelingsbeplanning, en moet minstens:
 - (a) die veranderinge aan die beplanningsowerheid se landvervoerbeleid en -strategie sedert die vorige jaar se vyfjaarplan spesifiseer;
 - (b) 'n lys insluit wat-
 - (i) die projekte en projeksegmente wat in daardie vyfjaarplan uitgevoer gaan word, asook die koste van elke projek, in voorkeurvolgorde moet toon; en
 - (ii) waar van toepassing, opgestel moet wees met inagneming van relevante geïntegreerde ontwikkelingsplanne wat kragtens 'n wet van die provinsie vereis word;
 - (c) alle modusse en infrastruktuur, insluitende nuwe of gewysigde paaie en handelsontwikkelings wat 'n impak op die landvervoerstelsel het, en landvervoeraspekte van lughawens en hawens, insluit;
 - (d) die beplanningsowerheid se detailbegroting, met inbegrip van bronne van befondsing, met betrekking tot landvervoer vir die betrokke finansiële jaar, in die formaat wat die LUR voorkryf, insluit;
 - (e) die beplanningsowerheid se openbarevervoerplan insluit;
 - (f) 'n algemene strategie vir die bestuur van reisaanvraag uiteensit;
 - (g) 'n strategie vir die verskaffing, verbetering en instandhouding van pad- en vervoerinfrastruktuur uiteensit; en
 - (h) 'n algemene strategie of plan uiteensit vir die vervoer van gevaarhoudende stowwe bedoel in artikel 2(1) van die Wet op Gevaarhoudende Stowwe, 1973 (Wet No. 15 van 1973) per pad

volgens aangewese roetes, ooreenkomstig die strategie of plan in die provinsiale vervoerraamwerk bedoel in artikel 27.

- (3) 'n Geïntegreerde vervoerplan moet ooreenkomstig die vereistes en die wyse en vorm wees wat die LUR of die Minister ingevolge sy bevoegdhede kragtens die National Land Transport Transition Act mag voorskryf.
- (4) Die plan moet vir goedkeuring aan die LUR voorgelê word en sodanige goedkeuring moet slegs betrekking hê op die sake wat in artikel 29(4)(b) genoem word.
- (5) 'n Persoon mag nie gevaarhoudende stowwe bedoel in artikel 2(1) van die Wet op Gevaarhoudende Stowwe, 1973 (Wet No. 15 van 1973) in die gebied van 'n beplanningsowerheid vervoer nie behalwe op 'n roete wat bepaal is ingevolge paragraaf (h) van subartikel (2), waar sodanige roete ingevolge artikel 34(1) bepaal en gepubliseer is.
- (6) Enige persoon wat subartikel (5) oortree, is skuldig aan 'n misdryf.

33. Goedkeuring van pendelspoorkomponente van vervoerplanne

Totdat die funksie van pendelspoor van die nasionale na 'n ander regeringsfeer afgewentel word, moet die vervoerplanne bedoel in artikel 25(1)(a) tot (f) op die voorgeskrewe manier en binne die voorgeskrewe tyd aan die Minister voorgelê word vir goedkeuring van die pendelspoorkomponent van sodanige planne.

34. Publikasie van vervoerplanne en wesenlike veranderinge in grondgebruik en openbarevervoerinfrastruktuur en -dienste

- (1) By goedkeuring van die provinsiale landvervoerraamwerk, 'n openbarevervoerplan of 'n geïntegreerde vervoerplan, moet die LUR of beplanningsowerheid, na gelang van die geval, die voorgeskrewe besonderhede van sodanige planne, wat besonderhede oor roetes wat ingevolge artikel 32(2)(h) bepaal is moet insluit, in die Provinsiale Koerant publiseer.
- (2) Alle persone, insluitende die Staat en semi-staatsinstellings, agentskappe en nutsmaatskappye is verbind tot die bepalings van planne wat ingevolge subartikel (1) gepubliseer is, en:
 - (a) geen wesenlike verandering van of toename in grondgebruik op enige eiendom mag sonder die skriftelike toestemming van die betrokke beplanningsowerheid onderneem word nie;

- (b) ontwikkelings op eiendom binne 'n vervoergebied is onderworpe aan evaluering van verkeersimpak en openbare vervoer soos voorgeskryf deur die LUR;
 - (c) waar nuwe of opgegradeerde vervoerinfrastruktuur of -dienste in so 'n evaluering van verkeersimpak of openbare vervoer voorgestel word, moet die koste daarvan betaal word soos die betrokke beplanningsowerheid besluit; en
 - (d) niks mag gedoen word wat tot gevolg sal hê dat die hoeveelheid of beskikbaarheid van landvervoerinfrastruktuur weselik afneem nie, tensy die eienaar van die grond waarop die infrastruktuur geleë is, of die houer van die betrokke bedryfslisensie, na gelang van die geval, die betrokke beplanningsowerheid minstens 30 dae voordat dit gedoen word, skriftelik kennis gegee het nie.
- (3) Ondanks enige strydige wetgewing, moet enige owerheid wat verantwoordelik is vir die goedkeuring van wesenlike veranderinge van of toename in grondgebruik of ontwikkelingsvoorstelle, wat 'n aansoek om sodanige verandering van of toename in gebruik ontvang:
- (a) binne 14 dae van ontvangs van sodanige aansoek en voordat sodanige aansoek oorweeg of daaroor beslis word, sodanige aansoek aan die betrokke beplanningsowerheid voorlê vir sy evaluering en bepaling van die impak van die aansoek op vervoerplanne en openbare vervoerdienste; en
 - (b) seker maak dat sodanige aansoek vergesel is van die vereiste evaluering van verkeersimpak en openbare vervoer en voldoende inligting bevat vir sodanige owerheid om die impak van die aansoek op vervoerplanne en -dienste te evalueer en bepaal.
- (4) Die beplanningsowerheid moet binne 28 dae:
- (a) 'n aansoek om 'n verandering van of toename in grondgebruik of ontwikkelingsvoorstel wat ingevolge subartikel (3) voorgelê is, goedkeur of weier; en
 - (b) sy skriftelike beslissing en enige besware met betrekking tot sodanige aansoek, insluitende bepalings of voorwaardes vir voldoening aan die vervoerplan, aan sodanige owerheid wat wetlik beklee is met die verantwoordelikheid om die aansoek te oorweeg, voorlê.

- (5) Die owerheid wat beklee is met die verantwoordelikheid om aansoeke om veranderinge van of toename in grondgebruik of die ontwikkeling daarvan te oorweeg, mag nie sodanige aansoek goedkeur:
- (a) voor die verstryking van die tydperk van 28 dae waarna daar in subartikel (4) verwys word nie; of
 - (b) wat strydig is met die bepalings van of die voorwaardes gestel deur die beplanningsowerheid bedoel in subartikel (4)(b) nie, behalwe in die mate waarin die beplanningsowerheid se bepalings of voorwaardes ingevolge subartikel (6) deur die ontwikkelingstribunaal verander word.
- (6) Waar enige persoon veronreg is deur enige besluit van 'n beplanningsowerheid ingevolge hierdie artikel, mag sodanige persoon op die voorgeskrewe manier en binne die voorgeskrewe tyd teen die besluit appèlleer by die betrokke appèlliggaam, sy dit die ontwikkelingstribunaal wat kragtens die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelsels, 2000 (Wet No. 32 van 2000), of vervangende provinsiale wetgewing, vir die Provinsie ingestel is, of enige ander appèlliggaam wat ingevolge ander relevante wetgewing ingestel is.
- (7) Ondanks enige strydige bepaling in die Registrasie van Aktes Wet, 1937 (Wet No. 47 van 1937), of enige ander wet, moet voorwaardes wat ingevolge subartikel (4)(b) gestel word teen die betrokke titelakte geregistreer of geëndosseer word.
- (8) Ondanks enige strydige bepaling in die Registrasie van Aktes Wet, 1937 (Wet No. 47 van 1937), of enige ander wet, mag die Registrateur van Aktes met die skriftelike goedkeuring van die beplanningsowerheid, enige voorwaarde wat ingevolge subartikel (7) in 'n transportakte ingevoeg is of op 'n titelakte geëndosseer is, kanselleer.
- (9) Enige persoon wat 'n ontwikkeling wat 'n verandering van of toename in grondgebruik of ontwikkelingsvoorstel behels sonder die goedkeuring van die beplanningsowerheid ingevolge hierdie artikel, of strydig met 'n voorwaarde wat deur so 'n owerheid gestel is, onderneem, is skuldig aan 'n misdryf en is by skuldigbevinding onderhewig aan 'n boete of tronkstraf van hoogstens 6 maande.
- (10) Waar 'n gebou of struktuur sonder die goedkeuring van 'n beplanningsowerheid onder omstandighede waar sodanige goedkeuring ingevolge hierdie artikel verkry moes word, of strydig met 'n voorwaarde gestel ingevolge hierdie artikels opgerig is, kan die betrokke beplanningsowerheid by die Hooggeregshof wat daar

jurisdiksie het aansoek doen om 'n bevel wat die eienaar van die eiendom verplig om die gebou of struktuur op die eienaar se koste te sloop of te verwyder, of die owerheid magtig om dit te doen en die koste verbonde daaraan van die eienaar te eis, of sodanige ander bevel uit te reik wat die Hof regverdig ag.

HOOFSTUK 11

KOÖPERATIEWE BEHEER

35. Gautengse Raadplegende Vervoerforum

- (1) Die LUR mag deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant die Gautengse Raadplegende Vervoerforum, waarvan die LUR voorsitter sal wees, vir die Provinsie instel.
- (2) Die LUR kan die lede van sodanige Forum bestaande uit verteenwoordigers van provinsiale en plaaslike regering en ander lede, soos voorgeskryf, op die voorgeskrewe manier aanstel.
- (3) Die algemene doelstelling van die Forum is om vervoerbeleid en -behoefte in die Provinsie gesamentlik te bespreek deur:
 - (a) 'n doeltreffende forum vir oorlegpleging met plaaslike en provinsiale verteenwoordigers in te stel en in stand te hou; en
 - (b) die identifisering van behoeftes te fasiliteer en beleidsrigting oor die beplanning en voorsiening van vervoerinfrastruktuur en -dienste in die Provinsie te gee.
- (4) Ondanks subartikel (3) mag regulasies bykomende algemene of spesifieke doelstellings van sodanige Forum voorskryf of sodanige algemene doelstellings uitbrei of wysig.
- (5) Die funksionering van sodanige Forum en die prosedure by sy vergaderings moet wees soos voorgeskryf.
- (6) Die Hoof van die Departement moet, onderworpe aan die wette wat die staatsdiens beheer, die personeel verskaf wat nodig is om sodanige Forum in die uitvoering van sy funksies by te staan.

36. Vervoerkoördineringskomitee

- (1) Die LUR kan deur kennisgewing in die Provinsiale Koerant 'n Vervoerkoördineringskomitee, waarvan die Hoof van die Departement die voorsitter moet wees, vir die Provinsie instel .
- (2) Die LUR kan die lede van die Komitee bestaande uit amptenare van die Departement, vervoerowerhede, kernstede, munisipaliteite, die Nasionale Departement van Vervoer, ander departemente van die Gauteng Provinsiale Regering en ander rolspelers soos voorgeskryf, op die voorgeskrewe manier aanstel.
- (3) Die algemene doelstellings van sodanige Komitee is om:
 - (a) 'n doeltreffende forum vir die lede bedoel in subartikel (2) in te stel en in stand te hou;
 - (b) skakeling en koördinerings te bevorder;
 - (c) departemente van raad oor tegniese vervoersake te bedien;
 - (d) oorlegpleging met tegniese rolspelers te verseker;
 - (e) inligting oor sake rakende die strategiese ontwikkeling van die Provinsie in verband met vervoer te versprei.
- (4) Ondanks subartikel (3), mag regulasies bykomende algemene of spesifieke doelstellings van die Komitee voorskryf of sodanige algemene doelstellings uitbrei of wysig.
- (5) Die funksionering van die Komitee en prosedure by sy vergaderings moet wees soos voorgeskryf maar dit moet minstens vier maal per jaar vergader.
- (6) Die Komitee mag werkgroepe of subkomitees op 'n permanente of *ad hoc* basis vir spesifieke take en tydperke instel, en die samestelling, funksionering en lidmaatskap van sodanige werkgroepe en subkomitees moet wees soos voorgeskryf.
- (7) Die Hoof van die Departement moet, onderworpe aan die wette wat die staatsdiens beheer, die personeel verskaf wat nodig is om die Komitee in die uitvoering van sy funksies by te staan.

37. Gesamentlike beplanningstruktuur

Die LUR mag, in samewerking met kernstede, vervoerowerhede en munisipaliteite verantwoordelik vir vervoerbeplanning ten opsigte van hierdie

Wet, 'n gesamentlike beplanningstruktuur daarstel om gemeenskaplike vervoerbeplanningsake op 'n provinsiale grondslag te hanteer.

HOOFSTUK 12

ALGEMENE VOORSKRIFTE

38. Herroeping

- (1) Hierdie Wet herroep die Gautengse Wet op Vervoerraamwerk, 1998 (Wet No. 8 van 1998).
- (2) Hierdie Wet vervang artikels 63 tot 76 van "Chapter 3: Matters of Provincial Concern" van die National Land Transport Transition Act.
- (3) Artikels 24 tot 34 van hierdie Wet verval op die inwerkingtreddingsdatum van Deel 7 van die National Land Transport Transition Act.

39. Oortredings en straf

- (1) Die oortreding van enige van die bepalings van hierdie Wet en die Regulasies is 'n misdryf.
- (2) Enige persoon wat skuldig bevind word aan 'n misdryf ingevolge hierdie Wet, is onderhewig aan 'n boete van hoogstens R100 000 of aan gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens twee jaar, of aan 'n boete sowel as gevangenisstraf tensy 'n spesifieke artikel van hierdie Wet anders spesifiseer of die LUR 'n ander straf of kategorie strawwe ten opsigte van verskillende artikels van hierdie Wet voorskryf.

40. Staat is gebind

Behoudens uitdruklike of geïmpliseerde bepalings van hierdie Wet, is die voorskrifte van hierdie Wet en van die regulasies, reëls en vereistes wat ingevolge hiervan uitgevaardig is, bindend vir die Staat.

41. Kort titel en inwerkingtreding

- (1) Hierdie Wet word die Gautengse Hersieningswet op Vervoerraamwerk, 2002 genoem en tree in werking op 'n datum wat die Premier deur proklamasie in die Provinsiale Koerant bepaal.
- (2) Verskillende Hoofstukke of artikels van hierdie Wet kan op verskillende datums of ten opsigte van verskillende gebiede in werking tree.

PREMIER'S NOTICE

No. 3, 2003

2 April 2003

OFFICE OF THE PREMIER

It is hereby notified that the Premier has assented to the following Act, which is hereby published for general information in iSiZulu.

No. 8 of 2002: Gauteng Transport Framework Revision Act, 2002

UHLAKA OLUPHINDIWE LOMTHETHO WEZOKUTHUTHA KA 2002 E GAUTENG

IHOVISI LIKA NDUNANKULU**UMTHETHOSIVIVINYWA**

Ukuhlinzeka ngohlaka lohlelo oludidiyele nokuhlinzeka ngezokuthutha kwisi Fundazwe; ukuhlinzeka ngesivumelwano esiyisendlalelo seziphathimandla zezokuthutha nokumiswa kwakho konke lokhu; ukuhlinzekela ukuphatha kweziphathimandla zezokuthutha kanye nezezimali zalezi ziphathimandla; ukuhlinzeka ngokulungiselela izinhlelo ezahlukene zezokuthutha; ukumisa isikhungo sokubonisana ngezithuthi eGauteng kanye nekomidi loxhumaniso lezithuthi eGauteng; kanye nokuhlinzekela nokunye okuphathelene nalokhu.

MAYIMISWE ngu Mthetho wesi Fundazwe sase Gauteng ngokulandelayo:-

Isigaba**Ikhasi****ISAHLUKO 1****IMITHETHO EYISINGENISO**

1.	Izincazelo.....	53
2.	Ubudlelwano no Mthetho ka 2002 ka Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngoMgwaqo.....	56

ISAHLUKO 2**AMANDLA NEMISEBENZI KA NGQONGQOSHE (MEC)**

3.	Amandla ka MEC.....	56
4.	Imisebenzi ka MEC.....	58
5.	Ukwedlulisela amandla ngu MEC.....	59

6. Izingqubomigomo..... 59

ISAHLUKO 3

UKUBALULEKA KO MTHETHO WEZOKUTHUTHA EMADOLOBHENI

7. Ukuqhubeka kokusebenza ko Mthetho we Zokuthutha ema Dolobheni..... 61

ISAHLUKO 4

UKUBUNJWA KWEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

8. Izivumelwano zokubunjwa kwezindawo zezithuthi nezi Phathimandla
Zezokuthutha..... 62
9. Ukumemezela kwezindawo zezithuthi nokubekwa kwezi Phathimandla
Zezokuthutha..... 62
10. Izidingongqangi zezivumelwano eziyisendlalelo 63

ISAHLUKO 5

AMANDLA NEMISEBENZI YEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

11. Amandla ezi Phathimandla Zezokuthutha..... 65
12. Amandla okusiza e Ziphathimandla Zezokuthutha..... 69
13. Ukuphatha kweZiphathimandla Zezokuthutha..... 70

ISAHLUKO 6

IZIMALI ZEZINKABA DOLOBHA NEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

14. Izimali Zezinkaba Dolobha 70
15. Izimali ze Ziphathimandla Zezokuthutha 70
16. Ukuboleka imali yi Ziphathimandla Zezokuthutha..... 71
17. Imithetho yendawo..... 72
18. Ukwaba kuka Hulumeni wesi Fundazwe..... 72

ISAHLUKO 7

UKUQEDWA KWEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

19. Ukuqedwa kwe Ziphathimandla Zezokuthutha..... 74

ISAHLUKO 8

ABAPHATHI ABAKHULU BEZOKUTHUTHA

20. Abaphathi abakhulu bezokuthutha..... 76
 21. Abaphathi abakhulu abahlanganyele beZokuthutha..... 77

ISAHLUKO 9

UKWEDLULISELA AMANDLA

22. Ukwedlulisela amandla ithimba eliphethe..... 78
 23. Imithetho Ephathelene noku Dluliselwa kwamandla..... 78

ISAHLUKO 10

UKUHLELA NGEZOKUTHUTHA

24. Imithetho engujikelele yokuhlela ngezokuthutha, nokuhlobana kwayo
 nokuthuthukiswa ko mhlaba..... 79
 25. Izinhlobo zezinhlelo ezifunwa yilo
 Mthetho..... 82
 26. Iziphathimandla zokuhlela..... 84
 27. Uhlaka lwesi Fundazwe ngezithuthi zomgwaqo..... 85
 28. Izishicilelo zakamuva zezithuthi zomphakathi..... 86
 29. Izindlela zamalayisensi okusebenza..... 87
 30. Izinhlelo zokwaba umsebenzi..... 88
 31. Izinhlelo zezithuthi zomphakathi..... 90
 32. Izinhlelo ezididiyelwe zezokuthutha..... 91
 33. Ukwamukelwa kwezinhlelo zezithuthi zomphakathi zenhlanganisela yabagibeli
 besitimela... .. 92

34. Ukukhishwa kwezinhlelo zokuthutha noshintsho olunzulu ekusetshenzisweni
komhlaba nenqalasisinda yezokuthutha nezinsizakalo..... 93

ISAPHLUKO 11

UKUPHATHA NGOKUBAMBISANA

35. Isikhungo sokubonisana sezokuthutha e Gauteng..... 96
36. Ikomidi yoxhumaniso kwezokuthutha 96
37. Isakhiwo sokuhlela esihlanganyele..... 97

ISAPHLUKO 12

IMITHETHO ENGUKHELELE

38. Ukuqedwa komthetho 98
39. Ukwepulwa komthetho nezinhlawulo 98
40. Ukubophezelwa ko Mbuso..... 98
41. Isihloko esifushane nokuqhubekela phambili..... 99

ISAHLUKO 1
ISINGENISO ESINGUJIKELELE

Izincazelo

1. Kulo Mthetho, ngaphandle kokuthi ingqikithi ichaza ngokwehlukile-
“**ibhodi**” lisho ibhodi lamalayisensi okusebenza njengoba lichazwe ku Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo;
“**Umthethosisekelo**” usho uMthethosisekelo wase Riphabhulikhi yase Ningizimu Afrika, ka 1996 (uMthetho 108 ka 1996);
“**inkaba dolobha**” isho umasipala njengoba ebekwe ngaphansi kwesigaba 4 so Mthetho wezokuthutha emadolobheni ka 1977 (uMthetho 78 ka 1977), njenge nkaba dolobha yendawo yezithuthi ye dolobhakazi;
“**inkontileka yamanje yethenda (tender)**” isho inkontileka yamanje yethenda njengoba ichazwe ngaphansi ko Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo;
“**umkhankaso oyisiboniso**” isho umkhankaso wezokuthutha ohambisana nezinhloso zalo Mthetho, obonisa noma ohlola umbono ongumsuka futhi onganikwa uxhasomali olukhulu yisiphathimandla sezokuthutha noma u Mnyango;
“**uMnyango**” usho lowo mnyango ophethe ezokuthutha kwisi Fundazwe;
“**uhlaka**” lisho uhla lwezidingo nesimo ngokwendlela uhlelo, indlela yokwenza nendlela yenqubo kukhethwa ngayo futhi kuthuthukiswe;
“**inqalasisizinda**” isho izimpahla ezinkulu ezingagudluleki kalula nezinto ezihambisa umsebenzi kwezokuthutha;
“**Uhlelo oludidiyele lwezokuthutha**” lisho uhlelo olusungulwe yiziphathimandla zezokuthutha noma zokuhlela ngokuhambisa ngenqubo ebekiwe nokuhambisana ne nqubomgomo, umthetho, ukusetshenziswa nokulawulwa kwenqalasisizinda yezokuthutha, ukusebenza nezinsizakalo;
“**inkontilaka yesikhashana**” isho inkontileka yesikhashana njengoba ichazwe ngu Mthetho wa Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo ;
“**Abaphathi abakhulu bezokuthutha abahlangenyele**” kusho isikhungo esamiswa ngokwesigaba 21;

“izinsizakalo zebanga elide” kusho izithuthi zomphakathi zomgwaqo ezihlelelwe noma ezingahlelelwe, ngaphandle kwezinsizakalo zabasebenzi, lezo ezeqela ngale komngcele obekwe ohlelweni lwezokuthutha, lapho abagibeli bekhokhiswa khona imali ngamunye;

“Izindawo zezithuthi kumadolobhakazi” kusho indawo yezithuthi kwidolobhakazi njengoba ibekwe ngokwesigaba 3 so Mthetho wezokuthutha emadolobheni ka 1997, (u Mthetho 78 ka 1977);

“u MEC” usho ilunga lo Mkhandlu oMkhulu elibhekene ne zokuthutha kwisi Fundazwe;

“u Ngqongqoshe” usho u Ngqongqoshe wezokuthutha ku Hulumeni ka zwelonke;

“umasipala” usho noma uhlobo luphi luka hulumeni olubekwe kwisahluko 7 so mthethosisekelo;

“u Mthetho wesi Khashana ka Zwelonke we Zokuthutha ngo Mgwaqo” usho umthetho ka Zwelonke wesikhashana wezokuthutha ngomgwaqo ka 2000, (u Mthetho 22 ka 2000);

“isiphathimandla sokuhlela” kusho noma ngubani, okumele, alungise uhlelo lwezokuthutha , ngokwesigaba 26;

“okumisiwe” kusho okumiswe ngu Ndunankulu (MEC) ngokwenqubo ye PHEPHANDABA LIKAHULUMENI le Sifundazwe;

“isi Fundazwe” kusho isi Fundazwe sase Gauteng;

“I Phephandaba lesi Fundazwe” lisho i Phephandaba lesi Fundazwe sase Gauteng;

“uhlaka lwezokuthutha ngomgwaqo kwisi Fundazwe” lisho uhlaka lwezokuthutha kwisi Fundazwe njengoba luchazwe kusigaba 27;

“osebenza ngezithuthi zomphakathi” kusho umuntu noma isikhungo esisemthethweni esiqhuba ibhizinisi lokusebenza ngezinsizakalo zokuthutha umphakathi njengoba kuchazwe ku Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana ka 2000 we Zokuthutha ngo Mgwaqo;

“izinsizakalo zezokuthutha umphakathi” kusho insizakalo yokuthwala abagibeli ngomgwaqo noma ngojantshi, noma ngabe insizakalo eyesivumelwano noma cha, nalapho insizakalo ihlinzekelelwa inkokhelo noma enye nje indlela yenzuzo, okungaba khona noma insizakalo –

- (a) ehlelelwe;
- (b) engahlelelwe, efaka izinsizakalo zamakhumbi;
- (c) yezokuqashisa;
- (d) yezebanga elide;
- (e) yamatekisi anamamitha;
- (f) yezokuthutha ngojantshi;
- (g) yezokuthutha abavakashi;
- (h) yezokuthutha abasebenzi,

ngaphandle kokuthi kucaca ukuthi akulona, uhlamvu **“izithuthi zomphakathi”** kumele lisetshenziswe ngokufanele;

“inkontilaka yensizakalo enoxhaso” isho inkontileka, ngaphandle kwenkontileka yesikhashana noma inkontileka entsha yethenda, engenelwe yisiphathimandla sezokuthutha nosebenza ngezithuthi zomphakathi ukusebenza ngensizakalo ehleliwe ehlinzekelwe ohlelweni lwezokuthutha umphakathi nalapho osebenza ngezithuthi zomphakathi ethola ukuxhaswa ngezimali, ngaphezu kwalokho okukhokhwa ngabagibeli, ngokwesivumelwano sethenda.;

“lo Mthetho” ufaka nezinqubomigomo ezingaphansi kwawo;

“isiphathimandla sezokuthutha” sisho isiphathimandla njengoba sichazwe kusigaba 8;

“baphathi abakhulu bezokuthutha” kusho isikhungo esisungulwe ngokwesigaba 21;

“ulawulo lwezidingo zokuhamba” kusho izenzo zokwenzisisa ngamandla onke ukukhuphula izinga lokuthwala kwezokuthutha ukuhambisa abantu nezimpahla ngokukhuphula inani elingathwalwa yizithuthi, ukusungula izindlela zokukala ukubaluleka kwezokuthutha umphakathi, ukukhuthaza ukuhamba ngezikhathi ezingenako ukuxakeka emigwaqweni, ukushintshisana ngokudingeka phakathi kwezindlela zokuhamba, ukunciphisa izikhala zokumisa izimoto (ukupaka), ukulungisa inhlawulo yokupaka izimoto, nezinye izindlela ezifanelekile; kanye

“insizakalo engahlelwe” kusho insizakalo yezithuthi esebenza ngomgwaqo emgudwini othile, lapho kufanelekile, endaweni ethile, engenalo ithebula, lapho abagibeli bekhokha khona ngamunye.

Ukuhlobana kwalo Mthetho no Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana wezo Kuthutha ngo Mgwaqo ku Zwelonke, u mthetho ka 2000

2.Lo Mthetho kumele ufundwe kanye no Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo ka Zwelonke.

ISAHLUKO 2

AMANDLA NEMISEBENZI KA MEC

Amandla ka MEC

3. U MEC

- (a) Angaxhasa ngemali futhi enze ucwaningo noma umkhankaso wokubonisa;
- (b) Angenza uphenyo futhi athathe izinyathelo ngezinto ezithinta noma ezingase zithinte ezokuthutha kwisi fundazwe, okukhona kuzo, kodwa kunganqunyelwe -
 - (i) ukuhamba kwabantu nezimpahla endaweni ethile;
 - (ii) ubukhona kanye nenqalasisinda ehlelewe yezokuthutha endaweni ethile;
 - (iii) uhlelo oludidiyele lwezokuthutha;
- (c) Ngemuva kokubonisana no MEC ofanele, lapho kunesidingo, u Ngqongqoshe ka Zwelonke okunguyena ophethe, uyaphenya futhi athathe noma yiziphi izinyathelo ngezindaba ezithinta noma ezingase zithinte ezokuthutha kwisi Fundazwe, okukhona kuzo, kodwa kunganqunyelwe -
 - (i) ukuthuthuka kwezokuthutha okungase kuthinte ezemvelo;
 - (ii) uhlelo lwezokuthutha oluthintene nezomnotho kunye nohlelo lokusetshenziswa komhlaba;
 - (iii) yilokho okuncike kukho ukuthi ezokuthutha zixhaswe ngezimali endaweni;
- (d) Angathatha izinyathelo ezifanele ukuthuthukisa uxhumano phakathi kweziphathimandla zezokuthutha kanye nezinye iziphathimandla zokuhlela

kwisi fundazwe, noma phakathi kwalezi ziphathimandla nesi Fundazwe, ngenhloso yokugwema ukuphindaphindeka kwemizamo;

- (e) Ngemuva kokuthola invume ku MEC ophethe ezokuthutha kwisi Fundazwe esingu makhelwane, angaphenya ngezinto ezihambisana nezokuthutha kulesisi fundazwe esingumakhelwane ezingaba noma ezinomphumela kwezokuthutha kwisi Fundazwe;
- (f) Ngemuva kokuthintana neziphathimandla zokuthutha, angamisa izindlela ezinenziso yolawulo lwezidingo zokuhamba;
- (g) Angaqoqa, asabalalise futhi ahambise imininingwane emayelana nezokuthutha kwisi fundazwe, sekubandakanywe nolwazi oludingelwa ukuhlola izinga lokukala ukusebenza, oluveza inqubekela phambili ekulandeleni noma ekumiseni imithetho ka Zwelonke kanye neyesi fundazwe;
- (h) Angasungula noma agcine imininingwane kanye nohlelo lokubika ngezokuthutha umphakathi;
- (i) Angabeka ubukhulu noma ubuncane benkokhelo yezithuthi zomphakathi zikajantshi ezixhasiwe, uma u Ngqongqoshe emise ukusebenza kuka jantshi kwisi Fundazwe;
- (j) Ngokwazisa kwi Phephandaba lesi Fundazwe, angabeka izindlela namazinga mayelana nezinto eziphathelene nokusebenza kwezithuthi zomphakathi zomgwaqo ezixhasiwe, kanye nenqalasisizinda efanele, ngokuya kwemisebenzi ebekelwe isi Fundazwe;
- (k) Angasiza iziphathimandla zokuhlela ezingenabo abasebenzi ezibadingayo ukugcina imisebenzi ezibekelwe yona ngaphansi kwalo Mthetho;
- (l) Angenele isivumelwano nezinye izi fundazwe mayelana nokuhambelana kwezimoto ezisetshenziselwa izinsizakalo zokuthutha abahamba ngezithuthi zomphakathi nokuhambisana nakho;
- (m) Angathatha izinyathelo zokuqala ngaphambi kokugxambukela ngokwesigaba 139 somthethosisekelo ukuqiniseka ukugcina noma yimuphi umsebenzi wenkaba dolobha noma wesiphathimandla zezokuthutha, okungaba khona kukho ukudingeka kwenkaba dolobha noma isiphathimandla sezokuthutha ukuthi sibike ngenqubekela phambili eseyibe khona ekwenzeni lemisebenzi

kanye nokulungisa noma yikuphi ukuphambuka okwenzekile ekugcineni imisebenzi yaso;

- (n) Uma ekuqaleni kwalo Mthetho, isi Fundazwe besihlose ukuhlela ezokuthutha umphakathi ngaphezu kwezinsizakalo ezibekwe kwisigaba 26(4) u MEC neziphathimandla zokuhlela ezifanele bangenza izaba zokudlulisela imisebenzi yokuhlela ziyidlulisele kwiziphathimandla zokuhlela ezifanele ngokwesivumelwano; futhi
- (o) Angenza noma yimuphi umsebenzi noma aphenye nanganoma yini ewela kwizinhloso zalo Mthetho;

Uma kungukuthi noma yiluphi uphenyo ngohlelo lwezokuthutha kanye nezinyathelo ngokwalo Mthetho ziyahambisana nohlelo lwezokuthuthuka kwisi Fundazwe.

Imisebenzi ka MEC

4. U MEC kumele:

- (a) anikeze umphumela kwimithetho yesi fundazwe eseyiphumelelisiwe ngokokushintshwa izikhathi ngezikhathi;
- (b) lapho kufanelekile, aphakamise ukulandelwa kwemithetho yezokuthutha kwisi fundazwe ngaphakathi kwezindawo zamathimba abanye ohulumeni;
- (c) alawule ukulandelwa kwemithetho yezokuthutha, enze uphenyo ngezinto ezivela ngesikhathi kulandelwa imithetho futhi enze ushintsho lomthetho olufanele;
- (d) aqalise uxhumano nezikhungo zokuxhumana nezindlela zokuqiniseka ukuxhumana ekuhlinzekeni ngohla oludingekela ezokuthutha kanye nezinsizakalo;
- (e) aphakamise izithuthi zomphakathi ukuze;
- (i) zibe nomphumela ekuhlangabezani izidingo zabayisebenzisayo;
 - (ii) zisebenze ngobungoti ekusebenziseni imithombo
 - (iii) izinsizakalo ezihlinzekiwe, zizezingeni elamukelekile futhi zifinyeleleka kalula yilabo abazisebenzisayo futhi zisetshenzisw kanye nezinqalasizinda ezinomphumela ngenkokhelo eyamukelekile;

- (iv) ekusebenzeni ngezithuthi zomphakathi, ukuphepha kumele kubekwe phambili;
- (f) athuthukise ukumiswa kwezokuthutha umphakathi ngendlela yokuthi-
 - (i) zibonelele imithetho nezindlela zika Zwelonke neze Zwelonke
 - (ii) ziqhubeka, ngaphansi kwezinhloso zezokuthutha ngomgwaqo, ukuphepha kwabagibeli;
 - (iii) zikhuthaza ukwenza ngobungoti, ngoqhudlwano nangezomnotho ekuhlinzekeni ngezokuthutha umphakathi ngomgwaqo;
 - (iv) ziqhubekisa amasu nezindlela ezididiyele ekuhlinzekeni ngezithuthi zomphakathi zomgwaqo ngokudidiyela izinto zokusebenza zezithuthi zomphakathi zomgwaqo, inqalasizinda nezinsizakalo;
- (g) akhuthaze ukusetshenziswa ngokonga kwezizinda zamandla, nokunciphisa ukuthinteka okukhulu kwezemvelo lapho lokhu kuthintene nezokuthutha; futhi
- (h) azame kanzulu ukuqinisekisa ukuthi izimali ezihlinzekwa yisi Fundazwe neziphathimandla zezokuthutha zizihlinzekela ezokuthutha umphakathi zisetshenziswa ngobungoti, ngokonga, ngokulingana nangendlela esobala.

Ukwedlulisela amandla ngu MEC

- 5 U MEC angedlulisela noma anikeze noma yimaphi amandla noma umsebenzi athweswe wona kunoma yiyiphi inkaba dolobha, isiphathimandla sezokuthutha noma inhloko yo Mnyango, ngaphandle kwamandla okubeka izi nqubomigomo.

Izinqubomigomo

6.(1) u MEC:

(a) angabeka izinqubomigomo ngokwezaba ezichazwe kulo Mthetho okufaka kukho, kodwa kunganqunyelwe-

- (i) indlela izinkaba dolobha noma iziphathimandla zezokuthutha ezingasebenzisa ngayo amandla nemisebenzi yazo;

- (ii) isimo nendlela ekumele kulungiswe ngayo izinhlelo zezithuthi ezididiyelwe nemibiko yokuphela konyaka kunye nendlela yokuhambisa konke lokhu ku MEC;
- (iii) ukulandelwa nokulawulwa kohlelo lwezokuthutha oludidiyelwe;
- (iv) ukuqoqwa kolwazi neminingwane mayelana nezokuthutha;
- (v) ukumiswa nokunakekelwa kohlelo lweminingwane oludidiyelwe;
- (vi) ukubhekisiswa kwalokho okuthinta isifundazwe ekulungiseni uhlelo oludidiyele lwezokuthutha;
- (vii) ukuxhumanisa uhlelo lwezokuthutha ngojantshi, amabhasi namatekisi kanye nomgwaqo nojantshi abehlukene kwisi Fundazwe sonke;
- (viii) ukudidiyela imikhakha nezinsizakalo zezokuthutha umphakathi
- (ix) ukwenza indlela yokuthi kube noxhumano phakathi kwezi nkaba dolobha, yiziphathimandla zezokuthutha noma omasipala ekuvezeni uhlelo oludidiyele lwezokuthutha noma ukuqalisa imikhankaso ehlangene, nokuhlanganyela ukufaka esivivaneni sokuxhasa lezizinhlelo nemikhankaso;
- (x) ukwenza indlela yokukhipha lezizinhlelo zezokuthutha ezididiyelwe nokwenza izindlela zokubandakanya umphakathi, nokubuyekeza lezizinhlelo;
- (xi) ukwenza izaba zokugwema ukonakala kwemigwaqo ngenxa yezimoto ezithwele ngaphezu kokuba kufanele;
- (xii) ukulawula nokuqoqa ezokuthutha umphakathi;
- (xiii) izinga lokuphepha emgwaqweni;
- (xiv) ukwakha, ukuhlinzeka, ukunakekela nokusebenza ngezokuthutha nokulawula ukusetshenziswa kwezokuthutha;
- (xv) ukuqalisa ukuxhumana nezizinda kanye nezindlela zoxhumano ;
- (xvi) uxhumaniso nokuhlanganyela phakathi kwezikhungo zogcino mthetho kwimikhakha yo hulumeni bezigodi nabezi fundazwe;
- (xvii) inhlawulo kanye noxolelo kwezokuhamba, uma kukhona, kukhokhiswe noma kukhokhwe ngendlela ebekwe yinoma yimuphi umthetho noma emiswe ukuthi kwenziwe ngayo ngaphansi kwalo Mthetho;

(xviii) ukubheka noma ukulawulwa koxhasomali lwezokuthutha umphakathi nolunye uxhaso lwemali lwezokuthutha umphakathi; kanye

(xix) nokudidiyela izindaba zezokuthutha nohlelo lokusetshenziswa komhlaba ngo masipala kuhlangele nokusungulwa nokuthuthukiswa kwemigudu ethile yezokuthutha;

(b) angenza izinqubomigomo ezahlukene zezindawo zezithuthi ezahlukene noma ingxenye yazo kwisi Fundazwe;

(c) angenza izinqubomigomo mayelana nezindlela kanye namazinga ezokuthutha kwisi Fundazwe; futhi

(d) angenza izinqubomigomo ngezi dingongqangi mayelana nanoma yini enye into ngokombono ka MEC edingekayo noma ebalulekile ukugcina imithetho nezinjongo zalo Mthetho.

2. Noma iyiphi inqubomgomo eyenziwe ngoko mthetho owedlule futhi obusebenza ngaphambi kokuqala kwalo Mthetho ehambisana nezinto ezichazwe kusigatshana (1) izothathwa ngenhloso yalo Mthetho, njenge nqubomgomo eyenziwe ngokwaleso sigatshana kuze kufike isikhathi u MEC ayokwenza ngaso inqubomgomo engaphezu kwayo ngaphansi kwalesi sigaba.

ISAHLUKO 3

UKUBALULEKA KO MTHETHO WEZOKUTHUTHA EMADOLOBHENI

Ukuqhubeka nokusebenza ko Mthetho we zokuthutha emadolobheni

7. Kufikela umasipala ebumba isiphathimandla sezokuthutha ngoko Mthetho kaZwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo futhi lomasipala uwela ngaphansi kwemingcele yendawo yezithuthi kwi dolobhakazi, u Mthetho wezokuthutha emadolobheni ka 1977, (umthetho 78 ka 1977) uyohlala usebenza kuleyo ndawo futhi isimo sokubekeka kwendawo yezithuthi kwi dolobhakazi kanye ne nkaba dolobha kuyohlala kunga thintekile.

ISAHLUKO 4

UKUBUNJWA KWEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA**Izivumelwano zokubunjwa kwezi Ndawo zezi Thuthi nezi Phathimandla zezoku Thutha**

8. (1) Iziphathimandla zezokuthutha zingasungulelwa izindawo zezithuthi, kodwa ngendlela kuphela ebekwe kulo Mthetho nakwingxenye yesi 5 yo Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo.

- (2) abahlanganyele kwisivumelwano esiyisendlalelo bangavumelana ngokushintsha imingcele yezindawo yezithuthi ethintekayo, uma kungukuthi lolushintsho lubandakanya indawo kamasipala oyisengezo, isiphathimandla sezokuthutha, uma sesimisiwe, kumele sichithwe ngokwesigaba 20 bese simiswa kabusha.

Ukumemezelwa kwezi Ndawo zezi Thuthi nokubekwa kwezi Phathimandla zezoku Thutha

(9) (1) Kumele kuthi zingakapheli izinsuku ezingu 30 ngemuva kokuphetha isivumelwano esikhonjwe kusigaba 8, u MEC, ngokwazisa kwi Phephandaba lesi Fundazwe:

- (a) Akhiphe isivumelwano esiyisendlalelo, ekumele sihambelane nezidingongqangi zesigaba 10;
- (b) Amemezele indawo leyo efanele njengendawo yezithuthi, abese eyiqamba lelogama ekuvunyelwene ngalo kwisivumelwano;
- (c) Lapho kufanele, ahoxise, ngendlela ebekwe kusigaba 3(1)(c) so Mthetho ka 1977 wezoku Thutha ema Dolobheni, (umthetho 74 ka 1977), isaziso okwakwaziswe ngaso izindawo zomasipala abathintekayo ebezibandakanyeke kundawo yezithuthi kwi dolobhakazi ngaphansi kwendima (a) noma (b) yesigaba 3(1) salowo Mthetho; bese
- (d) Ngokuhambisana nangokwesivumelwano esiyisendlalelo, abumbele leyondawo yezithuthi isiphathimandla sezokuthutha kusukela ngosuku olubekelwe lokho kwisivumelwano esiyisendlalelo.

- (2) Isivumelwano esiyisendlalelo, ngemuva kokuthi sesibunjiwe, sinomfutho womthetho, futhi akukho shintsho kusona olungaba nomfutho womthetho noma amandla kuze kube loloshintsho ngombiko kwi Phephandaba lesi Fundazwe ngu MEC lukhishwa ngokumemezela

IZIDINGONGQANGI ZESIVUMELWANO EZIYISENDLALELO

10. Isivumelwano esiyisendlalelo kumele sihlinzekele lokhu okulandelayo:
- (a) isimemezelo ngabayingxenyane yenkontilaka bevuma isivumelwano sabo ekusungulweni kwesiphathimandla sezokuthutha sisungulelwa indawo yezithuthi efanele;
 - (b) Igama elizokwethiwa indawo yezithuthi;
 - (c) Usuku esiyobekwa ngalo lesi siphathimandla sezokuthutha;
 - (d) Ukubekwa kanye nesimo sethimba elilawulayo saleso siphathimandla sezokuthutha, sekuhlangene-
 - (i) nenani lamalungu alo nendlela ayokwabelwa ngalo umsebenzi futhi aqashwe, kodwa, amakhansela alabo abangenele isivumelwano kuphela (asezobizwa ngoMasipala ozibandakanyayo), abangabelwa umsebenzi futhi baqashwe njengamalunga ethimba elilawulayo;
 - (ii) nokwabelwa umsebenzi kanye nokuqashwa kukasihlalo wethimba elilawulayo nomsizi wakhe ;
 - (iii) nezindlela zokuvota namalungelo amalunga okuvota emihlanganweni wethimba elilawulayo nanoma iyiphi ikomidi yalokho nezindlela zokusombulula isinkiyankiya ekuthatheni isinqumo;
 - (iv) nokuqashwa noma ukwabelwa umsebenzi kummeli omkhulu wehhovisi waleso siphathimandla sezokuthutha, nokuphatha, imisebenzi kanye namandla ahamba nalesi sikhundla;

- (v) amandla ethimba elilawulayo angase adluliselwe kunoma yiliphi lamalunga alo, amakomidi noma ummeli omkhulu wehhovisi waleso siphathimandla sezokuthutha; kanye
- (vi) nokuhlala kwaleso siphathimandla sezokuthutha kanye nemihlangano yethimba laso elilawulayo;
- (e) Ikheli lokuhlala okungahanjiswa kulo izimpahla, eliphethe konke ukuxhumana, izincwajana, imibiko nezinqubo zenkantolo eziya kwisiphathimandla sezokuthutha;
- (f) Esimweni lapho indawo yezithuthiinezindawo ezenganyelwe ngokomthetho ngomasipala ababili noma ngaphezulu-
 - (i) ukuphonsa esivivaneni sesikhwama semali yokuqhuba umsebenzi yisiphathimandla sezokuthutha kuka masipala ngamunye obandakanyekayo ; kanye
 - (ii) nokusebenza kuka chwepheshe, ungoti, ubuphathiswa, nokunye ukusebenza okuhambelana nokusebenza kwamandla nemisebenzi yesiphathimandla sezokuthutha ngokwalo Mthetho;
 - (iii) ngokuhambelana nalo Mthetho, izidingongqangi ekumele zibhekelwe nezindlela ekumele zilandelwe yinoma yimuphi umasipala ozibandakanyayo ofuna ukuhoxa kwisiphathimandla sezokuthutha, engakhohliwe yiloko okusamele akwenze kanye nezikweletu zaleso siphathimandla ngaleso sikhathi salokhu kuhoxa ; kanye
 - (iv) nezindlela ekumele zilandelwe ukuqeda ngokuzikethela lesosiphathimandla sezokuthutha, ngokulandela isigaba 10(13) so Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo;
- (g) Izinhlelo ezenzelwe ukusebenza kuka chwepheshe, ungoti, ubuphathiswa, unobhala neminye imisebenzi yesiphathimandla sezokuthutha ngokwesigaba 21 no 20.

ISAHLUKO 5**AMANDLA NEMISEBENZI YEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA****AMANDLA EZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA**

11. (1) Isiphathimandla sezokuthutha singenza lemisebenzi elandelayo, ngokuhambisana nomthetho osebenza komasipala:
- (a) ukubonisana ngezindlela zokukhokha, izinga lokukhokha, kanye nenkokhelo ebonelelwe yemikhakha eyahlukile yezithuthi zomphakathi nokulungisa inkokhelo ngezikhathi ngezikhathi nabasebenza ngezinsizakalo ezixhasiwe;
 - (b) lapho kunezinsizakalo ezixhasiwe, zinqume izindlela zokukhokha kanye namazinga okukhokha, kanye nokukhokha okwephuliwe kwizigaba ezithile zabagibeli, bese elungisa okukhokhwayo izikhathi ngezikhathi ngokuthintana nababambe iqhaza, uma u MEC edlulisele noma enikezele umsebenzi wezokuxhasa kusi siphathimandla sezokuthutha;
 - (c) lapho kungekho khona uxhaso kwezokuthutha umphakathi, unqume imali ekhokhwayo;
 - (d) zakhe futhi zigcine kahle izakhiwo zokuthutha;
 - (e) ziphathe ezokulawula kwizidingo zokuhamba;
 - (f) ziphakamise ukuphepha kwizithuthi zomphakathi;
 - (g) zilungise imininingwane yethenda futhi zimeme, zihlole bese zamukelise amathenda esivumelwano sezinsizakalo zezokuthutha umphakathi, uma kungukuthi ukwemukeliswa kwamathenda kuhambelana nemigomo efanele yamathenda;
 - (h) ziphakamise futhi zigqugquzele ukusungulwa kwezindlela zamathikithi okudidiyele bese zibeka izindlela zokulawula ukwabelana ngenzuzo phakathi kwabasebenzi abathintekayo;
 - (i) ziphathe konke ukulawulwa kwezokuthutha;

- (j) zixhumanise ulawulo kanye nokusebenzisana phakathi kwezizinda zogcizelelo mthetho ngokwe zesiminyamina kanye nezokuthutha;
- (k) ukusebenzisa izindlela zokulawula ezokuthutha okuhloswe ngakho ukwenyusa izinga lokuhamba kwesiminyamina;
- (l) ukubunjwa, ukugcina kahle nokusebenzisa ezeminingwane yezithuthi ngokusebenzisana no MEC;
- (m) zenze izaba zokugwema ukonakala kwemigwaqo ngenxa yezimoto ezithwala okungaphezu kwesisindo esifanele;
- (n) zisabalalise ulwazi ngezokukhipha izinsizakalo zezithuthi;
- (o) zikhiphe imininingwane ngezithuthi zomphakathi ukusizakalisa abagibeli;
- (p) zikhuthaze ukubandakanyeka komphakathi ngokuba nendlela yokulalela, izingqungquthela nezinye izindlela zokwedlulisa ulwazi ukwenza isiqiniseko sokuthi kuba khona ukuxhumana nemiphakathi nabasebenzisi;
- (q) zibeke iso elinzulu ekusabalaliseni izinsizakalo-
 - (i) ngokubeka amazinga okusebenza ngobuchwepheshe, nokulandelela ukuhlonishwa kwalokhu; kanye
 - (ii) nokubeka iso elinzulu kwizivumelwano neziyekelelo;
- (r) zisungule, zitshale futhi zibhekelele indlela yokugwema noma ukunciphisa noma yikuphi ukugqilazeka komhlaba nokwemvelo yizithuthi zomgwaqo; kanye
- (s) ngokuvumelana nomasipala abafanele-
 - (i) zithathe imisebenzi emayelana nemigwaqo yomasipala ; futhi
 - (ii) zenze izaba zokunciphisa ukulimala kwemigwaqo kuleyo ngxenye yezindawo zezithuthi.

(2) Isiphathimandla sezokuthutha, ngemvume ka MEC, singedlulisela kunoma yiliphi ilunga noma ummeli wehhovisi, noma umasipala obandakanyekayo, noma yimaphi amandla esiwethwese yilo Mthetho.

(3) Isiphathimandla sezokuthutha singenza uphenyo nganoma ngaluphi udaba oluwela ngaphansi kolawulo lwalo Mthetho nasendaweni yaso yezithuthi futhi, ngemvume yesiphathimandla esifanele, kunoma yiyiphi indawo engaphandle kwendawo yaso yezithuthi.

(4) Isiphathimandla sezokuthutha singaqashisela noma ngubani indawo engenamuntu noma isakhiwo esitholile bese kuthi imali esiyitholayo siyifake ebhange layo noma ugcinomali olubekiwe.

(5) Lapho izindawo zokusebenzela izithuthi zomphakathi zisendaweni yomuntu, isiphathimandla sezokuthutha singabhekelela ukusetshenziswa kwalezindawo ngemuva kokuxhumana nomnikazi wendawo.

(6) Isiphathimandla sezokuthutha singenza noma yini edingekayo ukuze sifeze imisebenzi yaso ngokwalo Mthetho, kanye nanoma yimuphi umthetho okwenzeka ukuthi uqhamuke ngenxa yalo Mthetho.

(7) U MEC nesiphathimandla sezokuthutha bangavumelana ngokuthi:

(a) imisebenzi eyahlukahlukene yenzelwe ezindaweni zasemaphandleni kunokuthi yenzelwe emadolobheni ezindaweni zezithuthi ezifanele; noma

(b) ngokomkhakha C kamasipala, njengoba kubekwe kusigaba 155(1)(c) somthethosisekelo, njengo masipala obandakanyekile, imisebenzi eyahlukahlukene ingenzelwa ngaphansi kwendawo eyenganywe ngokomthetho ka masipala womkhakha B endaweni efanele, kunokuba yenzelwe ngaphandle kwalezi zindawo.

(8) Iziphathimandla zezokuthutha kumele, ngombono wokuqinisekisa ukuhlangana kogcinomthetho lwezokuthutha ngaphansi kwendawo yazo, zivame ukuthintana namaphoyisa (South African Police Service), yiziphathimandla zogcinomthetho zesifundazwe nezika masipala ezifanele, kanye nabaseshi abakhethwe ngaphansi ko Mthetho wezoku Thutha Phakathi kwemi Ngcele, ka 1998 (umthetho 4 ka 1998);

(9) Isiphathimandla sezokuthutha, ngokuvumelana nomasipala obandakanyekile, singathatha ukusebenzisana noma ukusiza umasipala obandakanyeke ekusebenziseni izindlela zokulawula ezokuthutha ezihlose ukukhuphula izinga lokuhanba kwesiminyamina emigwaqweni.

(10) Ngokuhambelana nomthetho osebenza ko masipala, isiphathimandla sezokuthutha kumele senze imisebenzi esibekelwe yona yilo Mthetho futhi, ngokuvumelana no MEC singa:

- (a) thuthukisa ukusetshenziswa okuphelele kwezindlela ezikhona zokuhamba ukukhuphula izinga lomfutho lezokuthutha nokunciphisa isikhathi sokuhamba nokukhokhelwa kwakho; kanye
 - (b) nokukhokhela abasebenza ngezithuthi zomphakathi ngokwenkontileka yezinsizakalo ezixhasiwe nezivumelwano zeziyekelelo zokukhokha esiyingxenywe yaso, uma u MEC edlulisele umsebenzi wakhe kusiphathimandla;
- (11) (a) Uma isiphathimandla sezokuthutha-
- (i) sehluleka ukwenza umsebenzi waso ngokwesigatshana (1);
 - (ii) sizinikele ukwenza umsebenzi okhonjwe kusigatshana (7), bese sehluleka ukuwenza; noma
 - (iii) Sehluleka ukwenza noma yimuphi umsebenzi ngendlela ebonakalayo futhi efanele ngokwalo Mthetho futhi ehambelana nemithetho yesifundazwe,
- U MEC angabhalela usohhovisi omkhulu noma ithimba elilawulayo lezokuthutha litshele leso siphathimandla sezokuthutha ukuthi silungise lelophutha bese senza imisebenzi ngobuqotho nangobungcweti, njengoba kudingeka, singakapheli isikhathi esibekwe kuleso saziso.
- (b) Ngaleyo ndlela ithimba elilawulayo kanye no sohhovisi omkhulu yibona okumele babhekelele ukulandelwa kwalesisinqumo ngokushesha.

- (c) Uma isiphathimandla sezokuthutha sehluleka ukulungisa iphutha ngesikhathi esibekwe kwisaziso, u MEC-
- (i) angathatha izinyathelo ngaphambi kokungenelela ngokwesigaba 139 somthethosisekelo ukuze enze isiqiniseko sokugcwaliseka kwanoma yimuphi umsebenzi wenkaba dolobha noma wesiphathimandla sezokuthutha, okungaba khona kuwo ukucela inkabadolobha noma isiphathimandla sezokuthutha ukuthi babike ngenqubekela phambili asebeyenzile ekwenzeni lemisebenzi nokubika izinyathelo abahlose ukuzenza ukulungisa amaphutha enzekile ngesikhathi benza imisebenzi yabo; bese
 - (ii) esebenzisa imali ephuma esikhwameni sesifundazwe ebekelwe ukwabelwa isiphathimandla sezokuthutha, ukukhokhela izindleko eziqhamuka ngalezizinyathelo, noma isiphathimandla sezokuthutha kube yisona esikhokha lezizindleko.

(12) zonke iziphathimandla zezokuthutha kumele zilungisele u MEC umbiko wonyaka njengoba kubekiwe, okumele awubeke ngaphambi kwe Sishayamthetho sesi Fundazwe.

AMANDLA OKUSIZA EZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

12. (1) isiphathimandla sezokuthutha singangenela isivumelwano no masipala, umuntu noma isizinda, noma kungaphakathi noma ngaphandle kwendawo yaso yezithuthi, ngokuthi:

- (a) isiphathimandla sezokuthutha sizosebenzisa amandla senze nomsebenzi walowo masipala, umuntu noma isizinda, obekumele asetshenziswe noma kwenziwe yilowo masipala, umuntu noma isizinda; futhi
- (b) lowo masipala, umuntu noma isizinda senze noma yimiphi imisebenzi noma ingxanye yawo ebekumele yenziwe yisiphathimandla sezokuthutha ngaphansi kwalo Mthetho.

(2) Isiphathimandla sezokuthutha singangenela isivumelwano esibekwe kwisigatshana (1) kuphela uma sinekhono eliseqophelweni ngokwa lo Mthetho futhi sihambelana nomthetho wezokuthutha wokusebenzisa amandla noma ukwenza umsebenzi ofanayo ngokwendawo yaso yezithuthi.

(3) Isivumelwano ngokwesigatshana (1) singafaka ukusetshenziswa kwezimali zesiphathimandla sezokuthutha ngaphandle kwendawo yaso yezithuthi, uma u MEC nelungu lomkhandlu ophakeme abaphethe bevumelana.

(4) ngaphezu kwamandla avunywe phezu kwakho ngokwalo Mthetho nanoma yimiphi imithetho yesi fundazwe, isiphathimandla sezokuthutha singenza noma yini esemthethweni noma senze noma yini umuntu ngokomthetho angakwenza, ngaphandle kokuthi kungahambelani nalo Mthetho.

UKUPHATHA KWEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

13. Ithimba elilawulayo limele isiphathimandla sezokuthutha, futhi zonke izenzo ezenziwa yithimba elilawulayo nanoma ngubani othweswe amandla yilelithimba ukuthatha isikhundla salo, ziyizenzo zesiphathimandla sezokuthutha.

ISAHLUKO 6

IMALI YEZINKABA DOLOBHA KANYE NEYEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

IZIMALI ZEZINKABA DOLOBHA

14. Izimali zezinkaba dolobha ngokuhambelana nalo Mthetho ziyolawulwa ngokwemithetho yo Mthetho wezoku Thutha ema Dolobheni ka 1997, (u Mthetho 78 ka 1977).

IZIMALI ZEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

15. (1) (a) Isiphathimandla sezokuthutha kumele-

(i) kuthi kungakabi yizinyanga ezintathu ngaphambi kokuphela konyaka wezimali silungise ibhajethi equkethe isitatimende sesilinganiso semali

engenayo nephumayo sonyaka wezimali olandelayo; bese

- (ii) sihambisa lebhajethi ko masipala ababandakanyekile ukuze samukelwe ngosuku olubekwe ngu MEC;

kodwa lesisiphathimandla kungathi noma yinini phakathi nonyaka okuphezu kwawo siletthe enye ibhajethi eyisesekelo yalowo nyaka wezimali ko masipala ukuthi yamukelwe ngo masipala.

- (b) Isiphathimandla sezokuthutha asimele sibe nanoma yiziphi izindleko ezingaphezulu kwenani, sekuhlangene nenani eliyisesekelo, elamukelwe ngo masipala ngokwendima (a).
- (c) Isiphathimandla sezokuthutha singavula isikhwama esingumgodla ngenhloso yanoma yini ehlangene nemisebenzi yaso ngokwalo Mthetho, esamukelwe ngu MEC, bese sabela isikhwama esingumgodla izimali ezenzelwe izinhloso zebhajethi, sekuhlangene nanoma yiyiphi ibhajethi eyisesekelo eyamukelwe ngaphansi kwendima (a).

2. Usohhovisi omkhulu wezokuthutha kumele:

- (a) agcine amabhuku okubalisisa imali ngokuhambelana nezindlela nokwenza okungujikelele kobalo mali; bese
- (b) eqinisekisa ukuthi imibiko yobalo mali ifaka nemali yonke eqongeleleka kwisiphathimandla sezokuthutha kanye nezindleko zaleso siphathimandla sezokuthutha.

UKUBOLEKA IMALI YIZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

16. Isiphathimandla sezokuthutha singaboleka imali ukusiza ukulandela uhlelo oludidiyele lwezokuthutha oselwamukelwe futhi lemali yokubolekwa kumele:

- (a) Iqale yamukelwe ngu MEC; futhi
- (b) Ivele kwi bhajethi.

IMITHETHO YENDAWO

17. (1) Inkaba dolobha noma umasipala ofanele, ngezincomo zesiphathimandla sezokuthutha nangokuhambisana nesigatshana (2), ngokohlelo oludidiyele lwezokuthutha oselwamukeliwe, angabeka imithetho yendawo:

- (a) ukulawula ubukhulu, umkhakha, isisindo noma inani lezimoto ezingangena kunoma yiyiphi ingxenye yendawo yezithuthi bese ebeka isikhathi noma izikhathi lapho noma yimuphi umkhakha wemoto engangena ngawo kunoma yiyiphi ingxenye;
- (b) ukulawula noma ukwenqabela ukungena kwanoma yimuphi umkhakha wemoto kunoma yiyiphi ingxenye nganoma yisiphi isikhathi esibekiwe;
- (c) ukwenqabela ukwethula noma ukulayisha kwezimoto izimpahla kunoma yiyiphi ingxenye nganoma yisiphi isikhathi noma izikhathi ezibekiwe, bese ebeka isikhathi noma izikhathi lapho kungethulwa noma kulayishwe ngaso izimpahla;
- (d) ukulawula noma ukwenqabela ukubekwa kwezindawo zokumisa izimoto kunoma yisiphi isakhiwo noma ibhilidi kunoma yiyiphi ingxenye nganoma yisiphi isikhathi esibekiwe;
- (e) ukulawula ukuziphatha kwabashayeli bezimoto ezithutha umphakathi;
- (f) ukulawula ukuhlinzeka nokusetshenziswa kwezakhiwo zezithuthi zomphakathi; kanye
- (g) nokulawula nanoma yiluphi udaba ukuqhubekisa izinhloso zalo Mthetho.

(2) Imithetho yendawo ebekwe ngaphansi kwalesi sigaba ingamema izinhlawulo ezingeqile kulezo ezibalulwe ngaphansi kwesigaba 39 ngokuyephula noma ukwehluleka ukuyigcina.

UKWABA KUKA HULUMENI WESI FUNDAZWE

18. u MEC, ngokuhambisana no Mthetho wezo Lawulo lwezi Mali Zomphakathi, ka 1999 (u Mthetho 29 ka 1999):

- (a) angakhokha noma axhase njengoba ebona kufanelekile ukuqhubeka imigomo nezinjongo zezokuthutha kwisi fundazwe nokwesekela izimali zezinhloko dolobha noma zeziphathimandla zezokuthutha, futhi

- angaba izimali ezikhokhwe kanjalo noma ezixhasile kwiziphathimandla zezokuthutha ezifanele;
- (b) angakhokha ngokwesikhashana, izinkontileka zezinsizakalo zamathenda noma ezixhasiwe kanye nokusiza nanoma yisiphi isivumelwano soxhaso;
 - (c) angenza uxhaso ukusiza imikhakha ethile yabagibeli ukwenza ukudambisa izindleko zezithuthi zomphakathi;
 - (d) angakhokha ngokuphonsa esivivaneni ukusiza ekuhlinzekeleleni nokugcina kahle izakhiwo zezokuthutha;
 - (e) angakhokha noma axhase ukuze adambise izindleko zezinhlelo zokuphepha emigwaqweni;
 - (f) angakhokha noma axhase ukudambisa izindleko zokuletha ubuchwepheshe noma izindlela ezintsha;
 - (g) angakhokha noma axhase ukudambisa izindleko zohlaka noma imikhankaso yokuhlola;
 - (h) angakhokha noma axhase ukudambisa izindleko zokubumba nokugcina izindawo zoqeqesho nolwazi;
 - (i) angakhokha noma axhase ukudambisa izindleko zokubumba nokugcina izindlela zokugcina ulwazi neminingwane;
 - (j) angakhokha noma axhase ukudambisa izindleko zemikhankaso emayelana nezokuthutha, ukufunda nocwaningo okubalulekile kwisi fundazwe ukuze sifeze imisebenzi yaso; futhi
 - (k) akhokhe noma axhase nanoma yiyiphi inhloso yokuphumelelisa injongo yalo Mthetho.

ISAHLUKO 7

UKUQEDWA KWEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

UKUQEDWA KWEZIPHATHIMANDLA ZEZOKUTHUTHA

19. (1) (a) Ngokuhambelana nendima (b) yalesisi gatshana, isiphathimandla sezokuthutha singaqedwa kuphela ngendlela ebekwe kulesisigaba; futhi
- (b) Indima (a) yalesisigatshana ayisithinti isikhundla sika MEC kahulumeni wesifunda, lapho enza ngokwesigaba 14 saka Hulumeni wase Sekhaya: u Mthetho Wezakhiwo zo Masipala, ka 1998 (u Mthetho 117 ka 1998).
- (2) Isiphathimandla sezokuthutha siqedwa ngokwesigatshana (1)(a) uma lezizi dingongqangi ezilandelayo zifeziwe:
- (a) Uma kukhona ingxenye eyodwa kuphela ka masipala kwisiphathimandla sezokuthutha, seyithathe isinqumo sokuphuma kwisiphathimandla sezokuthutha futhi seyazise no MEC ngencwadi ngalesi sinqumo;
- (b) Lapho kukhona omasipala ababili noma abathathu abayingxenye yesiphathimandla sezokuthutha-
- (i) omasipala abathintekayo sebevumelene ngokuthi siqedwe isiphathimandla sezokuthutha, futhi sebemazisile u MEC; futhi
- (ii) noma yimuphi walabo masipala esethathe isinqumo sokuphuma kuleso siphathimandla sezokuthutha futhi bonke omasipala asebethathe lesinqumo sebazise u MEC kanye nezinye izingxenye ngesinqumo sabo;
- (c) u MEC, kumele kuthi zingakapheli izinsuku ezingu 30 azisiwe, akhiphe isaziso kwi Phephandaba lesi Fundazwe naku phephandaba elejwayelekile elikhona kuleyo ndawo yezithuthi liqukathe-
- (i) imininingwane yokuqedwa okucatshangwayo;

- (ii) isimemo salabo abathandayo ukuthi baveze imibono yabo futhi babeke nemibono ngalokhu; futhi
 - (iii) kucelwa amaqembu anothando ukuthi athumele imibono nabammeli bawo, ngokubhalela, u MEC ngalolosuku olubhalwe kwi sazi, kodwa isikhathi esiyizinsuku okungenani ezingu 30 kumele zibekelwe ukwamukela abammeli nemibono;
- (d) onke amaqembu ayingxenywe yesiphathimandla sezokuthutha kumele angenele isivumelwano ngendlela yokuthi kwenziwe izindlela, ngokubhekelela imibono, uma ikhona, ethunyelwe ngokulandela isazi se MEC ngokwe sigatshana 19(2)(c), ngokwezinto ezibalwe kwisigatshana 10(13) so Mthetho ka Zwelonke wesikhashana wezoku Thutha ngoMgwaqo kodwa usuku lokuqeda kumele lubekwe ngendlela yokuthi lunikeze ithuba elanele lokukhipha isazi ngokwesi gatshana (4); futhi
- (e) U MEC ka hulumeni wendawo uyothintwa ngesinqumo sokuqeda isiphathimandla sezokuthutha.
- (3) Uma uMEC nomasipala abafanele labo abangamalunga aleso siphathimandla sezokuthutha bengavumelani nganoma yiluphi udaba olubekwe kusi gatshana 19(2):
- (a) udaba kumele lunqunywe ngokulanyulwa ngoko Mthetho wezoku lamula ka 1965 (u Mthetho 42 ka 1965), futhi okunqunywe ngu mlamuli kungokokuqedela futhi kuyabophezela; bese
 - (b) ngenxa yesigatshana (2) isinqumo somlamuli sithathwa njenge ngxenywe yesivumelwano esikhonjwe kwindima (d) yalesisi gatshana noma, lapho kufanele, njengesesekele leso sivumelwano.
- (4) U MEC kumele, zithi zingakapheli izinsuku ezingu 30 kufinyelelwe kwisivumelwano esikhonjwe kusigatshana (2) noma (3), afake isazi ku Phephandaba lesi Fundazwe noma iphephandaba elejwayelekile elikhona endaweni yezithuthi efanele, ngokuqedwa kwesiphathimandla sezokuthutha futhi akhiphe indlela yesivumelwano, kodwa

usuku lokuqedwa kumele lubekwe okungenani sekuphele izinsuku ezingu 90 kusukela kuphume isaziso.

ISAHLUKO 8 ABAPHATHI ABAKHULU BEZOKUTHUTHA

ABAPHATHI ABAKHULU BEZOKUTHUTHA

20. (1) Abayingxenywe yesivumelwano esiyisendlalelo banga hlinzekela:

- (a) ukuthi ubungcweti, ubungoti, ubuphathiswa neminye imisebenzi ephathelene nokusebenzisa amandla nokwenza imisebenzi yesiphathimandla sezokuthutha ngokwalo Mthetho, kumele yenzelwe isiphathimandla sezokuthutha yenziwe ngubuphathiswa umasipala oyedwa noma ngaphezulu komasipala ababandakanyekile, noma
- (b) ukubunjwa yisiphathimandla sezokuthutha kwethimba elingaphansi kwaso futhi elilawulwa yiso (ngemuva kwalokhu libizwa ngabaphathi abakhulu bezokuthutha), ukwenza yonke imisebenzi yaleyo ndlela noma yimuphi umkhakha womsebenzi liwenzela isiphathimandla sezokuthutha.

(2) Lapho isivumelwano esiyisendlalelo sihlinzekela ukumiswa komphathi omkhulu wezokuthutha:

- (a) kungahlinzekelwa, uma kufakwe isicelo ngesinye isiphathimandla sezokuthutha, ukuthi laba baphathi abakhulu bezokuthutha bakwazi ukwenzela lesisiphathimandla sezokuthutha umsebenzi ofana nalo
- (i) ngokwesivumelwano esibhalwe phansi esingenelwe yiziphathimandla zezokuthutha ezifanele;
- (ii) ngenkokhelo ebalulwe kuleso sivumelwano; kanye
- (iii) ngokwezimo kanye nokuya ngezimiso ezibalulwe kwisivumelwano esiyisendlalelo; kanye nezimo nezimiso ezibalulwe kuleso sivumelwano; futhi

- (b) kumele kuhlinzekelwe okungenani lokhu okulandelayo-
- (i) lapho kungeyona yonke imisebenzi yobungcweti, yobungoti, yobuphathiswa kanye neminye imisebenzi yesiphathimandla sezokuthutha ekumele yenziwe ngabaphathi abakhulu bezokuthutha, kubalulwe izinhlobo noma imikhakha yemisebenzi ekumele yenziwe ngabaphathi abakhulu bezokuthutha;
 - (ii) indawo lapho kuzoba khona amahhovisi abaphathi abakhulu bezokuthutha;
 - (iii) izindlela zokukhetha abazosebenza kwisiphathimandla sezokuthutha; kanye
 - (iv) nokunikwa kwamandla okuqasha nokuxosha abasebenzi.

ABAPHATHI ABAKHULU ABAHLANGANYELE BEZOKUTHUTHA

21. (1) U MEC kanye nanoma yiziphi iziphathimandla ezimbili zezokuthutha ezethweswe ngomasipala bazo amandla zingangenela isivumelwano esihlinzekela imininingwane yabaphathi abakhulu bezokuthutha abangaphansi kolawulo lwalezo ziphathimandla zezokuthutha ngokuhlangana, ukwenza ngamunye wazo, umsebenzi ngobuchwepheshe, ngobungoti, ngobuphathiswa kanye neminye imisebenzi ehambelana nemisebenzi yazo njengeziphathimandla zezokuthutha ngokwalo Mthetho (ngemuva kwalokhu uzobizwa ngabaphathi abakhulu bezokuthutha abahlanganyele).

- (2) kulesi sivumelwano kumele okungenani kuhlinzekelwe:
- (a) udaba olukhonjwe kwisigatshana 20(2)(b), lokuthi, ngoshintsho olufuneke kwingqikithi, lusebenze ngokuhambelana nabaphathi abakhulu bezokuthutha;
 - (b) amandla eziphathimandla zezokuthutha ezibandakanyeka ngokusebenzisa ubunduna nokulawula abaphathi babo abakhulu abahlanganyele bezokuthutha; kanye

- (c) nokuphonsa esivivaneni kwesiphathimandla sezokuthutha ngasinye esibandakanyekayo ekuxhaseni ngemali izikhulu ezihlanganyele zezokuthutha.

ISAHLUKO 9

UKWEDLULISELA AMANDLA

UKWEDLULISELA AMANDLA YITHIMBA ELIPHETHE

22. Ithimba eliphethe lesiphathimandla sezokuthutha lingadlulisela noma yimaphi amandla alo noma imisebenzi ngokwalo Mthetho, ngaphandle kwamandla okulawula akhonjwe kusigaba 13 kanye namandla akhonjwe kulesisigaba, kunoma yiliphi ilungu lalelo thimba eliphethe.

IMITHETHO EPHATHELENE NOKWEDLULISELWA KWAMANDLA

23. (1) Ukwedlulisela amandla ngaphansi kwesigaba 22:
- (a) kungenzeka ngokuhambelana nemigomo ebekwe yithimba eliphethe;
 - (b) kungahambisana namandla okuphinda adluliselwe phambili, ngokuhambisana nanoma yimiphi imigomo ebekiwe; futhi
 - (c) kumele kubhalwe phansi futhi kuqukathe imininingwane egcwele yamandla adluliselwayo neyanoma yimiphi imigomo ehambisana nokwedluliselwa kwamandla, bese kuthi, lapho ukudluliselwa kuqinisekisiwe, kumele lokho kwaziswe kanye nanoma yimiphi imigomo ehambelana nakho.
- (2) Ithimba eliphethe kungathi noma nini:
- (a) lishintshe noma lichithe ukwedluliselwa kwamandla okwenziwe ngaphansi kwesigaba 22; noma

- (b) lihoxise noma yisiphi isinqumo esenziwe yilowo odluliselwe amandla ngokwalokho okwedluliselwe, bese lithatha isinqumo ngokwalo kodwa isinqumo esenziwe yilowo odluliselwe amandla asikwazi ukuhoxiswa uma siqinisekisa ilungelo loyingxenyeye yesithathu.

(3) Uma u MEC anelisekile ukuthi izidingo zezokuthutha ngomgwaqo kwisi Fundazwe noma indawo efuniweyo yezithuthi, u MEC angazisa ngokuthinta iPhephandaba laka Hulumeni lesi Fundazwe:

- (a) anqabele ukwedluliselwa kwanoma yimaphi amandla athile noma umsebenzi, noma ngabe ongu jikelele noma owesimo esibalulwe kwisaziso;
- (b) anciphise izimo okungadluliselwa ngazo noma yimaphi amandla athile noma umsebenzi;
- (c) amise imigomo yokudluliselwa kwanoma yimaphi amandla athile noma umsebenzi; futhi
- (d) ngokuhanbelana nanoma yimaphi amandla noma umsebenzi okubalulwe kwisaziso, anqabele ukwedlulisa futhi amandla lapho ithimba eliphethe ledlulisela lawo mandla noma umsebenzi.

ISAHLUKO 10

UKUHLELA NGEZOKUTHUTHA

IMITHETHO ENGJUKELELE YOKUHLELA NGEZOKUTHUTHA, NOKUHLOBANA KWAYO NOKUTHUTHUKISWA KOMHLABA

24. (1) Uhlelo lwezokuthutha ngomgwaqo kumele ludidiyelwe nokuqutshwa kwezoku thuthukiswa komhlaba, bese kuthi izinhlelo ezidingelwa lenhloso yilo Mthetho zenzelwe ukunikeza isimo somsebenzi wohlelo lwaka masipala olukhonjwe kwingxenyeye B yohlelo lwe 4 lomthethosisekelo, futhi kumele yamukelwe futhi ibe yingxenyeye ebalulekile yohlelo oludidiyele lwezokuthuthukisa, ngokubhekelela isigaba 84(1)(a), 84(2) no 84(3) saka Hulumeni wase Khaya: uMthetho we Zimo zo Masipala ka 1998 (u Mthetho 117 ka 1998), futhi ngenxa yalesi sizathu:

- (a) lapho isiphathimandla esenza uhlelo singu masipala okhonjwe kusigaba 26(1)(c), izinhlelo ezibalwe kwizindima (b) kuya ku (f) zesigatshana (1) sesigaba 25 kumele zibe yingxenye yezezithuthi zohlelo oludidiyelwe lokuthuthukisa kwa masipala; futhi
- (b) lapho indawo eyenganywe ngu masipala ngokomthetho iwela yonke noma ingxenye yayo endaweni yezithuthi noma eNdaweni yeziThuthi ze Dolobhakazi, izinhlelo ezibalwe kwizindima (b) kuya ku (f) zesigatshana (1) sesigaba 25 ziyingxenye yezezithuthi zohlelo lokuthuthukisa oludidiyele lwalowo masipala ngokwaleyo ngxenye yezindawo zomthetho eziwela ngaphansi kwendawo yezithuthi noma indawo yezithuthi ze dolobhakazi.

(2) Ngokuhambisana nalesigaba, uhlelo lwezokuthutha ngomgwaqo kumele luqhutshwe ngendlela lwengame yomibili imikhakha yezithuthi ezizimele nezomphakathi kanye nayo yonke imikhakha yezokuthutha ngomgwaqo ezibalulekile kuleyondawo efanele, futhi kumele lubhekisise kakhulu ezindleleni ezinomphumela futhi ezinokonga nomnotho zokuhamba usuka kwenye indawo uya kwenye.

(3) Izinhlelo zokuthutha kumele zithuthukiswe ukuze:

- (a) zikhuthaze ukusebenza ngokuphumelela kwamadolobhakazi, amadolobhana nezindawo zasemaphandleni ngohlelo oludidiyele lwesimo nezakhiwo zezokuthutha, ukusebenza ngezithuthi sekuhlangene nokuthuthwa kwempahla, imisebenzi emikhulu kanye nemisebenzi yezithuthi zomphakathi ngaphakathi kwengqikithi yalezo zinhlelo zokuthuthukisa ngokuka Hulumeni wasekhaya: uMthetho we Zimo zo Masipala ka 2000 (u Mthetho 32 ka 2000);
- (b) ziqondise amathuba okuqashwa nezenzakalo, ukusetshenziswa okuxubile komhlaba kanye nokuthuthukiswa okuphakeme nokuhlangene kwezindawo zokuhlala ekusetshenzisweni okuphakeme kwezithuthi zomphakathi ezihlangene ngezokuthuthukisa ngaphakathi kwemihume, futhi ikhanyabeze

ukuya emadolobheni lapho izithuthi zomphakathi zingandile khona;

- (c) zibhekele kakhulu ukugcwalisa nokuminyanisa imigudu enezithuthi zomphakathi;
- (d) zibhekele kakhulu izithuthi zomphakathi kunezizimele ngokuqinisekisa ukuhlinzeka ngezinsizakalo zezithuthi zomphakathi ezanele nokusebenzisa izinyathelo zolawulo lokudingeka kokuhamba ukudikibalisa ukuthi abantu bahambe ngezimoto zabo;
- (e) ukwandisa ukufinyeleleka kwezinsizakalo zezithuthi zomphakathi nezindawo zazo, nokusebenziseka kwalezizithuthi ngabantu abakhubazekile; futhi
- (f) zinciphise ukuthinteka okukhulu kwemvelo.

(4) Uhlelo lwezokuthutha lumele lubonwe njengento eqhubekayo okuthi izinkaba dolobha neziphathimandla zezokuthutha zithuthukise ngobuchwepheshe futhi zilandele izinsizakalo zezokuthutha umphakathi ezididiyele ezindaweni zazo

(5) Inkaba dolobha kanye nesiphathimandla sezokuthutha kumele, ngaphandle kokuthi kungahambisani nhlobo noma kungakwazeki ukuthi kwenzeke ngaphansi kwesimo, ekwenzeni uhlelo noma yiluphi lwezokuthutha, benze isiqiniseko sokuxhumana nokudidiyeleka phakathi kwemikhakha yezokuthutha ngomgwaqo ukuze kuhambiseke kahle ukufinyeleleka nokusebenziseka kwezinsizakalo zezithuthi zomphakathi, izindawo nezakhiwo.

(6) u MEC kumele enze isiqiniseko sokuxhumana kwezindlela zokuhlela zazo zonke izinkaba dolobha neziphathimandla zezokuthutha ezingaphansi kwendawo yomthetho wesi fundazwe bese kuthi, ekwenzeni njalo, aqiniseke ukuthi zonke izinhlelo zibhekelele:

- (a) izinsizakalo zezokuthutha umphakathi ezisebenza zinqamule imingcele yezinkaba dolobha, iziphathimandla zezokuthutha kanye nanoma yisiphi isiphathimandla sakamasipala;

- (b) izinkambo zemigwaqo no jantshi;
- (c) ukuhamba kwezimpahla;
- (d) izidingo zemikhakha yabagibeli abehlukile;
- (e) ukungezwani phakathi kwezinkaba dolobha neziphathimandla zezokuthutha ezakhelene okungaholele ekuphindaphindekeni noma ukulethwa okungaphezu kokudingeka kwezithuthi, izakhiwo nezinqalasizinda esigodini; kunye
- (f) nokuhlanganisa ezokuthutha kanye nohlelo lokusetshenziswa komhlaba ngaphakathi kwengqikithi ka Hulumeni we Ndawo: uMthetho we zimo zo Masipala, ka 2000 (u Mthetho 32 ka 2000), nanoma yimuphi umthetho wendawo ofana nalo.

IZINHLOBO ZEZINHLELO EZIFUNWA YILO MTHETHO

- 25. (1) Lezizinhlelo ezilandelayo zifuneka ngenhloso yalo Mthetho:**
- (a) uhlaka lwesifundazwe ngezithuthi zomgwaqo esihlinzekelwe kwisigaba 27;
 - (b) izishicilelo zakamuva zezokuthuthi zomphakathi ehlinzekelwe kusigaba 28;
 - (c) izindlela zamalaysense okusebenza ezihlinzekelwe kusigaba 29;
 - (d) izinhlelo zokucacisa ezihlinzekelwe kusigaba 30;
 - (e) izinhlelo zezithuthi zomphakathi ezihlinzekelwe kusigaba 31; kanye
 - (f) nezinhlelo ezididiyelwe zezokuthutha ezihlinzekelwe kusigaba 32.
- (2) Ukuhlobana nohla lwezinhlelo zezokuthutha zinje ngokulandelayo:**
- (a) u Mnyango kumele ulungisele ukuqala uhlaka lwawo lwesifundazwe ngezithuthi zomgwaqo njengesiqondisi esingu jikelele sokuhlela ezokuthutha ngaphakathi kwisi Fundazwe ekumele sididiyelwe nohlelo lwezokuthuthukisa kwisi fundazwe;

(b) zonke iziphathimandla zezokuthutha kanye nezinhloko dolobha, kanye nabo bonke omasipala abalayelwa ngu MEC, kumele balungise uhlelo lwezokuthutha umphakathi ekumele lube-

- (i) nesishicilelo sakamuva sezithuthi zomphakathi; kanye
- (ii) nendlela yamalayisensi okusebenza; kanye
- (iii) nohlelo lokucacisa, uma inezinsizakalo zezithuthi zomphakathi ezixhasiwe;

(c) iziphathimandla zezokuthutha nezinkaba dolobha, nabanye omasipala abalayelwe ngu MEC, kumele zilungise uhlelo oludidiyele lwezokuthutha okukhona kulo uhlelo lwezokuthutha umphakathi njengengxenye yalo; bese

(d) u Mnyango ulungisa olunye uhlaka lwesi fundazwe ngezithuthi zomgwaqo okuthi, nangaphezu kokuhlinzekelwa kwendinyana (a), kumele lufingqe izinhlelo zendawo kwisi Fundazwe.

(3) Uhlaka lwesi Fundazwe ngezithuthi zomgwaqo kumele lufake ukuhlela kwazo zombili izinsizakalo zebanga elide ngaphakathi kwesifundazwe naphakathi kwezifundazwe, okumele kuthi lapho kufanele zixhumane nezinye izinsizakalo zezithuthi zomphakathi, futhi kumele sihlinzekele nezinsizakalo zokuqashisa, ezabasebenzi nezabavakashi, bese kuthi kuzithuthi eziphakathi kwezifundazwe, lokhu kumele kwenziwe ngokuthintana no MEC wesinye isifundazwe esithintekayo.

(4) Isiphathimandla sokuhlela esikhonjwe kusigaba 26 kumele, ngosuku olubekiwe, sikiphe umbiko:

- (a) ngesingisi nangolwimi okungenani olulodwa olusemthethweni kwiphephandaba elitholakala endaweni yesiphathimandla sokuhlela; futhi
- (b) omemezela ukuthi uhlelo okuphezu kwalo seluphethiwe futhi luyatholakala ukuthi lihlolwe ngumphakathi endaweni ebalulwe kumbiko

(5) u MEC angabeka izindlela ekumele zilandelwe ekuphakamiseni ukubandakanyeka komphakathi ekwenzeni uhlelo lwezokuthutha.

(6) Okuqokethwe ohlelweni olushiwo kwisi gatshana 25(1)(a) kuya ku (f) kumele kuthobe izidingongqangi zalo Mthetho, kodwa u MEC angashintsha izidingongqangi zalezo zinhlelo, ngendlela ebekiwe, ngokubonelela izindawo zasemaphandleni kusi Fundazwe.

IZIPHATHIMANDLA ZOKUHLELA

26. (1) Izinhlelo ezikhonjwe kusigaba 25(1)(b) no (c) kanye, lapho kufanele, nesigaba 25(1)(d), (e) no (f), kumele zilungiswe yilezi ziphathimandla ezilandelayo, eziyokwaziwa njenge ziphathimandla zokuhlela, ngokuya nezigatshana (4) no (5), kanti lezizinhlelo zingehluka ngokweziphathimandla zokuhlela zasemaphandleni ngaphandle kwalezo ezinezinsizakalo zezokuthutha umphakathi ezixhasiwe:

- (a) iziphathimandla zezokuthutha, ngokwezindawo zazo zezithuthi;
- (b) izinkaba dolobha, ngokwezindawo zazo zezithuthi kuma dolobhakazi; kanye
- (c) nabanye omasipala, abangabaliwe endaweni eyenganywe ngokomthetho yenkaba dolobha noma yesiphathimandla sezokuthutha nokuthi uma kufunwa ngu MEC.

- (2) (a) Isiphathimandla sokuhlela singangenela isivumelwano nanoma yisiphi esinye isiphathimandla sokuhlela noma u Mnyango ukusiza ekwenzeni imisebenzi yaso ngokwalesi sigaba; futhi
- (b) Lesi sivumelwano asisho ukuthi isiphathimandla sokuhlela siyakhululeka emsebenzini esethweswe yilesisigaba ukuthi siwenze.

(3) zonke iziphathimandla zokuhlela kumele zilethe kuibhodi izinhlelo ezifanele zezokuthutha bese zenza izincomo kulelo bhodi ngokuguqulwa kwezimvume zibe ngamalayisensi okusebenza, nangokufaka izicelo ezintsha zamalayiseni okusebenza, njengoba kufunwa ingxenye yesi 9 yo Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana we ZokuThutha ngoMgwaqo.

(4) Lapho kukhona khona izinsizakalo eziningi zezokuthutha umphakathi phakathi kwezindawo zezithuthi ezisondelene, u MEC nguyena omelene nohlelo olunomphumela lwalezi zinsizakalo, futhi kumele aqinisekise ukuthi izinsizakalo zihlelwa

ngokuhlanganyela neziphathimandla ezibandakanyekayo futhi zididiyelwe nezinhlelo zazo zezithuthi.

(5) Isiphathimandla sezokuthutha singafaka isicelo ku MEC sokuthatha umsebenzi wokuhlela izinsizakalo ezikhonjwe kwisigatshana (4), bese kuthi ekuthatheni isinqumo sokuthi akwenze yini lokhu, u MEC kumele abhekele:

- (a) indlela izinsizakalo ezisetshenzwa ngayo kuleyo ndawo yezithuthi okukhulunyelwa phezu kwayo; kanye
- (b) nokukwazi kwesiphathimandla sezokuthutha ukuphatha imisebenzi emayelana nalomsebenzi.

(6) ngokwesi funda sikamasipala njengoba sichazwe ku Hulumeni wa Sekhaya: u Mthetho we Zimo zika Masipala ka 1998 (u Mthetho 117 ka 1998), umasipala onjalo neziphathimandla zawo zezokuthutha kumele bavumelane ukuthi yimuphi kubona okumele alungise izinhlelo ezikhonjwe kusigaba 25(1)(b) kuya ku (f).

UHLAKA LWESI FUNDAZWE NGEZITHUTHI ZOMGWAQO

27. (1) U MEC kumele kuthi minyaka yonke alungise uhloko lwesi fundazwe lwezithuthi zomgwaqo okumele:

- (a) lube ngolwesikhathi esiyiminyaka emihlanu;
- (b) luhambisane nanoma yiziphi izidingongqangi zika Zwelonke noma, uma zingekho lezi zidingongqangi zika Zwelonke, ngokwendlela nengqikithi yohlaka lwezithuthi zomgwaqo lwesi fundazwe olusungulwe ngokuhlanganyela nezinkaba dolobha ezifanele kanye neziphathimandla zezokuthutha kwisi Fundazwe; futhi
- (c) ludidiyelwe nohlelo lokuthuthukiswa kwesifundazwe.

(2) Uhlaka lokuqala lwesifundazwe ngezithuthi zomgwaqo kumele lusebenze njengenkombe ndlela yezithuthi zomgwaqo kwisi Fundazwe, sekuhlangene nezithuthi zaphakathi kwisifundazwe neziphakathi kwezifundazwe kanye nezinqamula imingcele kanti noma yiziphi izinhlelo zesi fundazwe ngezithuthi ngomgwaqo ezilandelayo kumele zibe nezifingqo zezinhlelo zendawo ngaphakathi kwisi Fundazwe.

(3) Uhlaka lwezithuthi zomgwaqo kwisifundazwe kumele luhanjiswe ku Ngqongqoshe futhi kumele luhambisane nezimpindakabili zazo zonke izivumelwano ezimayelana nezithuthi zaphakathi kwezifundazwe ezangenelwa yisi Fundazwe nezinye izifundazwe.

IZISHICILELO ZAKAMUVA ZEZITHUTHI ZOMPHAKATHI

28. (1) Zonke iziphathimandla zezokuthutha kumele kuthi ngemuva kwesikhathi esinomqondo esibonakalayo kuqalise lo Mthetho, kodwa ngosuku olubekwa ngu MEC, zilungisele indawo yazo isishicilelo sakamuva sezokuthutha umphakathi, okumele sibe yingxenye yohlelo lwezokuthutha umphakathi futhi lube yisendlalelo sezindlela zokuqalisa amalayisense okusebenza, izinhlelo zokucacisa, izinhlelo zezokuthutha umphakathi kanye nezinhlelo ezididiyelwe zezokuthutha.

(2) Izishicilelo zakamuva zezithuthi zomphakathi kumele zilungiswe ngokuhambelana nezidingongqangi ezimiswe ngu MEC, noma ngu Ngqongqoshe ngokwamandla akhe ngaphansi ko Mthetho ka Zwelonkewe weSikhashana wezoku Thutha ngo Mgwaqo ngemuva kokuthintana nezinkaba dolobha ezifanele, yiziphathimandla zezokuthutha noma omasipala.

(3) Leso sishicilelo sezithuthi zomphakathi kumele sifake:

(a) zonke izinsizakalo ezihlelelwe nezingahlelelwe ezisebenza endaweni yesiphathimandla sokuhlela, futhi sibhekelele lezo zinsizakalo eziphakathi kwezindawo zeziphathimandla zokuhlela ezingomakhelwane;

(b) zonke izinto zokusebenza nezinqalasizinda ezisendaweni nokusetshenziswa endaweni efanele kusetshenziselwa inhloso noma ukuhambisana nezinsizakalo zezithuthi zomphakathi ezikhonjwe kwindima (a), kanye nezinto zokusebenza nezinqalasizinda ezimiselwa lezo nhloso endaweni efanele.

(4) Izishicilelo zakamuva zezithuthi zomphakathi kumele zinikwe u MEC yiziphathimandla zokuhlela ngaphambi kosuku olubekwe kwisi gatshana (1).

(5) Izishicilelo zakamuva zezithuthi zomphakathi kumele zilungiswe minyaka yonke, kuthi ekuzilungiseni, iziphathimadla zokuhlela kumele zishicilele ushintsho

olwenzeke ekunikezelweni kwezinsizakalo zezithuthi zomphakathi ngokuya ngezindawo zazo ezehlukene, sekuhlangene nokukhishwa kwamalayisensi okusebenza nokushintshwa, ukudluliselwa, ukumiswa, ukuphelelwa yisikhathi, ukuhoxiswa nokuqeqwa yibhodi kwamalayisensi okusebenza noma izimvume.

IZINDLELA ZAMALAYISENSI OKUSEBENZA

29. (1) Isiphathimandla sokuhlela kumele silungise uhlelo olwaziwa ngokuthi indlela yamayisensi okusebenza, okumele igcine ngokuba yingxenye yohlelo lwezokuthutha umphakathi, ukusiza ibhodi uma selikhipha izicelo ezimayelana namalayisensi okusebenza ukuphumelela ukulinganisa ukukhipha izithuthi zomphakathi nokuzisebenzisa okunomphumela nokuhlelekile.

(2) Indlela yamayisensi okusebenza kumele ibeke imithetho nezindlela zesiphathimandla:

- (a) ngokwendima edlalwa umkhakha ngamunye wezithuthi zomphakathi nokubona umkhakha othandwayo kwezomgwaqo ngokwendawo yazo, sekuhlangene nezithuthi eziya nezibuya ezindaweni zezinye iziphathimandla zokuhlela, nezithuthi zaphakathi kwisifundazwe;
- (b) ngokwezimo okumele kuvunyelwe kuzo amalayisense okusebenza noma izimvume zokusebenza ngezithuthi zomphakathi ngaphakathi kwanoma yiyiphi indawo yaso;
- (c) ngokokusetshenziswa kwezinto zokusebenza zezithuthi zomphakathi endaweni yaso;
- (d) ngokokugwema uqhudelwano olungenanzuzo phakathi kwabasenza ngezithuthi;
- (e) ngokokuphetha inkontileka yensizakalo yohwebo yezinsizakalo zezokuthutha umphakathi ezingenalo uxhaso; kanye
- (f) ngokwezimo okumele ziphoqeletwe yibhodi ngokwamayisensi okusebenza.

(3) Izindlela zamalayisensi okusebenza kumele zihambisane nezindlela zezidingongqangi ezibekiwe.

- (4) (a) Indlela yamalayisensi okusebenza kumele, ngokuya nendima (b), kuhanjiswa ku MEC ukuthi akwamukele; futhi
- (b) ekukhipheni lesi samukelo u MEC kumele abhekelele izinqubo, izimo zezezimali ezithinta isi Fundazwe, imithetho nezimo zesifundazwe, izithuthi ezingaphesheya kwemingcele yezindawo zeziphathimandla zokuhlela, izithuthi ezingaphakathi kwisifundazwe nanoma yiluphi olunye udaba oluhlinzekelwe kumthetho wesifundazwe.

(5) uma lungexho uhlelo lwezokuthutha umphakathi, isiphathimandla sokuhlela kumele siqinisekise ukuthi indlela yaso yamalayisensi okusebenza iyalungiswa njalo futhi ihlanganiswe okungenani kanye ngonyaka zingakapheli izinyanga ezimbili kuphethwe isishicilelo sakamuva sezithuthi zomphakathi, noma ngosuku olubekwe ngu MEC ngokwazisa i Phephandaba lesi Fundazwe.

IZINHLELO ZOKWABA UMSEBENZI

30. (1) Uma kuthi ngokwenkontileka noma isiyekelelo sensizakalo exhasiwe kubekwa umbono wokuthi insizakalo yezithuthi zomphakathi iqhubeke ngemuva kokuphelelwa yisikhathi, isiphathimandla sokuhlela indawo yaso kusebenza kuyo lensizakalo kumele silungise uhlelo lokucacisa, okumele:

- (a) Lube yingxenye yohlelo lwezokuthutha umphakathi;
- (b) Lwenziwe ngaphambi kokuthi insizakalo ezosebenza ngokwensizakalo exhasiwe ikhishelwe ukuthi umphakathi ufake ithenda; futhi
- (c) Lubhekele lokhu okulandelayo-
- (i) ukwaba umsebenzi wezinsizakalo ezixhasiwe ngaphakathi kuyo naphakathi kwemikhakha;
- (ii) ukunquma ukuthi uxhaso kumele lukhokhwe kuphi futhi kangakanani;
- (iii) ukwaba umsebenzi wezinsizakalo ezixhasiwe ngaphesheya kwemingcele yeziphathimandla zokuthuth nangokwezithuthi phakathi kwisifundazwe;

- (iv) ukunciphisa izinga lokuxhaswa;
- (v) ukunciphisa uqhudlwano phakathi kwemisebenzi ezixhasiwe;
- (vi) ukwakha izinkontileka ezixhasiwe noma ukwamukela ngendlela ezoheha uqhudlwano olwanele lokulwela amathenda yilabo abanekhono;
- (vii) ukuqiniseka ukuthi imigudu nemizila yemigudu isetshenziswa ngokuphelele ukuze kulangabezeke izidingo zabagibeli ngempumelelo nangokugculisa; futhi
- (viii) ukugququzelela ingomuso lohlelo oludidiyelwe lwezokuthutha umphakathi.

(2) Uhlelo lokwaba umsebenzi kumele liqukathe lokhu okulandelayo:

- (a) Ushintsho oluhlosiwe kumgudu okhona;
- (b) ushintsho oluhlosiwe ngobukhulu bomsebenzi wokuthwala abagibeli kwimigudu noma inkambo;
- (c) umthetho ohlowise wokwakha izivumelwano noma iziyekelelo zoqhudlwano lwamathenda;
- (d) isitatimende esibeka umfutho wokwaba imisebenzi kwimikhakha eyahlukene yezokuthutha;
- (e) isibonakalisi sokuthuthukisa okumele kwenziwe ukuze kusizakale abagibeli; kanye
- (f) nesibonakalisi sezithiyo ezibonakala zisekude ekulandeleni uhlelo, nezindlela ezicatshangiwe zokuzinqoba.

(3) Izinhlelo zokwaba umsebenzi kumele zihambelane nezidingongqangi u MEC, noma u Ngqongqoshe, angazimisa, ngokwamandla akhe ngaphansi ko Mthetho ka Zwelonke weSikhashana wezokuThutha ngo Mgwaqo.

(4) Izinhlelo zokwaba umsebenzi kumele zihanjise ku MEC ukuthi azamukele, lokokwamukelwa kumele kuhambelane nalokho okubalulwe kusigaba 29(4)(b) kuphela.

(5) Uma lungekho uhlelo lwezokuthutha umphakathi, isiphathimandla sezokuthutha kumele siqiniseke ukuthi uhlelo lwaso lokwaba umsebenzi luyalungiswa noma

lushintshwe luyiswe ku MEC okungenani kanye ngonyaka esikhathini esingengaphezu kwezinyanga ezine kuphethwe isishicilelo sakamuva sezithuthi zomphakathi, noma ngosuku olubekwa ngu MEC ngokwazisa ku Phephandaba lesi Fundazwe.

IZINHLELO ZEZITHUTHI ZOMPHAKATHI

31. (1) Isiphathimandla sokuhlela kumele, ngosuku olubekwe ngu MEC, silungise uhlelo lwezithuthi zomphakathi ngombono wokubeka futhi sicacise izinsizakalo zezithuthi zomphakathi zesifunda zihlinzekwe ngokokukhonjwe kusigaba 28(3)(a) no(b).

(2) Uhlelo lwezithuthi zomphakathi kumele lulungiswe ngombono wokuqalisa nokutshala ukudidiyela izinsizakalo zezithuthi zomphakathi futhi kumele luqathe lokhu okulandelayo:

- (a) Iphupho lesiphathimandla sokuhlela, izimpokophelo nezinhloso ngezithuthi zomphakathi endaweni yaso;
- (b) Izindlela zesiphathimandla sokuhlela-
 - (i) zezidingo zabafundi nabantu abakhubazekile; kanye
 - (ii) nodidiyelo oluyisiboniso nohlelo olukahle lwezokuthutha umphakathi, lokhu kwakamuva kube nesakhiwo esikahle, izinga nobuchwepheshe; kanye
- (c) nokuqathwa komsebenzi, okukhona kukho-
 - (i) imithetho yohlelo lokwaba umsebenzi lwezinsizakalo zezivumelwano kanye neziyekelelo; kanye
 - (ii) Nendlela yelayisensi yokusebenza yazo zonke izinsizakalo zezithuthi zomphakathi ezingabaliwe kwindinyana (i).

(3) Izinhlelo zezithuthi zomphakathi kumele zihambelane nezi dingongqangi, nesimo nangendlela ebekwe ngu MEC, noma ngu Ngqongqoshe ngokwamandla akhe ngaphansi ko Mthetho ka Zwelonke we Sikhashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo.

(4) Uhlelo lwezokuthutha umphakathi kumele luhanjiswe ku MEC alwamukele, lokho kwamukelwa kumele kuhambelane nodaba olukhonjwe kusigaba 29(4)(b) kuphela.

(5) Zonke iziphathimandla zokuhlela kumele ziqiniseke ukuthi izinhlelo zazo zokuthutha umphakathi ziyalungiswa okungenani kanye ngonyaka ngosuku olubekwa ngu MEC ngokwazisa i Phephandaba lesi Fundazwe.

IZINHLELO EZIDIDIYELWE ZEZOKUTHUTHA

32. (1) Isiphathimandla sokuhlela kumele silungise bese sihambisa ku MEC minyaka yonke ngosuku olubekwa ngu MEC, uhlelo oludidiyele lwezokuthutha oluhambelana nesigatshana (2) lwezindawo zaso ezehlukene lwesikhathi esiyiminyaka emihlanu kusukela ngosuku lokuqala lonyaka wezimali.

(2) Uhlelo oludidiyele lwezokuthutha kumele lube yiphupho, umthetho nenhloso okusemthethweni lesiphathimandla sokuhlela, elihambelanayo nemithetho kazwelonke neyesifundazwe, futhi lihambisane nohlelo olufanele oludidiyele lokuthuthukisa, futhi kumele okungenani:

- (a) lukhombise ushintsho olukhona kwimithetho nezindlela zokuthutha ngomgwaqo yesiphathimandla sokuhlela kusukela ohlelweni lweminyaka emihlanu olwedlule;
- (b) lufake uhla okumele-
 - (i) lutshengise, ngohla lokulandelana, imikhankaso nezigaba zemikhankaso okumele enziwe esikhathini seminyaka emihlanu, nokubiza komkhankaso ngamunye; futhi
 - (ii) lulungiswe ngokuya ngokohlelo olufanele lokuthuthuka oludidiyele, lapho kufanele, olufuneka ngokomthetho wesifundazwe;
- (c) lufake yonke imikhakha nohla lwezidingo, sekuhlangene nemigwaqo emisha noma elungisiwe nokuthuthukiswa kwezomnotho ezithinta kanzulu ezokuthutha ngomgwaqo, nengxenye yezithuthi zomgwaqo zezikhumulo zezindiza nemitata (harbours);
- (d) zifake ibhajethi eyenabile yesiphathimandla sokuhlela, sekuhlangene nemithombo yezimali, ngokwezithuthi zomgwaqo yonyaka wezimali ofanele ngendlela ebekwe ngu MEC;

- (e) lufake uhlelo lwesiphathimandla sezokuthutha umphakathi;
- (f) lwenze indlela engujikelele yokulawulwa kwezimfuneko zokuhamba;
- (g) lwenze umthetho, ukuthuthukisa nendlela yokuhlinzekela inqalasizinda yemigwaqo nezithuthi; futhi
- (h) lwenze indlela noma uhlelo lokuhambisa izinto eziyingozi ezikhonjwe kusigaba 2(1) wo Mthetho wezinto eziyingozi ka 1973 (u Mthetho 15 ka 1973), nomgwaqo ngemigudu ebekelwe lokho, ngokuhambisana nesu noma uhlelo kwisibonakalisi sezokuthutha kwisifundazwe esikhonjwe kusigaba 27.

(3) uhlelo oludidiyele lwezokuthutha kumele luhambelane nezi dingongqangi futhi lube ngendlela nesimo u MEC, noma u Ngqongqoshe ngokwamandla akhe ngaphansi ko Mthetho ka Zwelonke wesikhashana wezokuThutha ngoMgwaqo, angazimisa.

(4) Uhlelo kumele luhanjiswe ku MEC ukuthi alwamukele, lokho kwamukelwa kumele kuhambelane nodaba olukhonjwe kusigaba 29(4)(b) kuphela.

(5) Akukho muntu ovunyelwe ukuthwala izinto eziyingozi ezikhonjwe kusigaba 2(1) so Mthetho wezinto eziyiNgozi ka 1973 (u Mthetho 15 ka 1973), endaweni yesiphathimandla sokuhlela, ngaphandle kwasemgudwini obekwe ngaphansi kwendima (h) yesigatshana (2), lapho lomgudu ubekwe futhi wakhishwa ngaphansi kwesigaba 34(1).

(6) Noma ngubani ophula isigatshana (5) unecala lokwephula umthetho.

UKWAMUKELWA KWEZINHLELO ZEZITHUTHI ZOMPHAKATHI

ZENHLANGANISELA YABAGIBELI BESITIMELA

33. Kuze izithuthi zikajantshi zisuswe kuzwelonke ziyiswe komunye umkhathi ka hulumeni, izinhlelo zezokuthutha ezikhonjwe kusigaba 25(1)(a) kuya ku (f) kumele zihanjiswe ku Ngqongqoshe ukuze kwamukelwe izinhlelo zezithuthi zomphakathi zenhlanganisela yabagibeli besitimela, ngendlela nesikhathini esibekiwe.

UKUKHISHWA KWEZINHLELO ZOKUTHUTHA NOSHINTSHO OLUNZULU EKUSETSHENZISWENI KOMHLABA NENQALASIZINDA YEZOKUTHUTHA NEZINSIZAKALO.

34. (1) Ekwamukelweni kohlaka lwezokuthutha ngomgwaqo kwisifundazwe, uhlelo lwezokuthutha umphakathi noma uhlelo oludidiyele lwezokuthutha umphakathi, u MEC noma isiphathimandla sokuhlela, njengoba kungenzeka, kumele akhiphe, kwi Phephandaba lesi Fundazwe, iminingwane emisiwe yalezizinhlelo, okumele ifake iminingwane yemigudu emiswe ngaphansi kwesigaba 32(2)(h).

(2) Bonke abantu, kubalwa no Mbuso nezikhungo zombuso, abathunywa kanye nezisebenziswa babophezelelwe yimithetho yezinhlelo ekhishwe ngaphansi kwesigatshana (1), futhi:

- (a) Akukho shintsho olukhulu noma ukusetshenziswa okunzulu komhlaba okungenzeka ngaphandle kwemvume ebhalwe phansi yisiphathimandla sokuhlela esifanele;
- (b) ukuthuthukiswa kwezindawo ezisendaweni yezithuthi kufanele kuhlolelwe ukuthola ukuthinteka ngokwentela kanye nokuhlolwa kwezithuthi zomphakathi njengoba kumiswe ngu MEC;
- (c) lapho inqalasisinda yezithuthi iyintsha noma kukhushulwe izinga noma izinsizakalo zicatshangelwa ukuhlololwa intela noma ukuhlololwa intela kwezithuthi zomphakathi, inkokhelo yalapho kumele yenziwe njengoba kunqume isiphathimandla sokuhlela esifanele; futhi
- (d) akukho zinyathelo ezingathathwa ezingaba nomphumela wokwehlisa kakhulu inani noma ukutholakala kwenqalasisinda yezithuthi zomhlaba noma izinsizakalo, ngaphandle kokuthi umnini mhlaba okukhona kuwo inqalasisinda yezemigwaqo, noma lowo onelayisensi efanele yokusebenza, njengoba kungenzeka, esazise isiphathimandla sokuhlela esifanele ngencwadi ezinsukwini ezingengaphansi kwezingu 30 ngaphambi kokuthathwa kwesinyathelo.

(3) Nakuba kunanoma yimuphi umthetho ophikisayo, noma yisiphi isiphathimandla esinomsebenzi wokwamukela ushintsho olunzulu noma ukusetshenziswa okukhuku komhlaba noma imibono yokuthuthukisa esithola isicelo salolushintsho noma ukugcizelela, kumele:

(a) kuthi zingakapheli izinsuku ezingu 14 sithole lesisicelo nangaphambi kokubheka noma ukunquma ngalesisicelo, ahambise lesisicelo kusiphathimandla sokuhlela esifanele ukuthi sisihlole futhi nokubheka indlela lesisicelo esithinta ngayo izinhlelo zezokuthutha nezinsizakalo zezokuthutha umphakathi; futhi

(b) siqinisekise ukuthi lesisicelo siphelezelwa ukuhlolwa kokuthinteka kwezithuthi okufunekayo kanye nokuhlolwa kwezithuthi zomphakathi, nokuthi sinemininingwane eyanele ukuze lesisiphathimandla sikwazi ukuhlola futhi sibheke ukuthinteka kwezinhlelo nezinsizakalo zezokuthutha yilesisicelo.

(3) isiphathimandla sokuhlela kumele zithi zingakapheli izinsuku ezingu 28:

(a) samukele noma sichithe isicelo sokushintsha noma ukuqinisa ukusebenza komhlaba noma umbono wokuthuthukisa ngokwesigatshana (3); futhi

(b) sihambise ngombhalo isinqumo saso noma yikuphi ukuhlaba lesisicelo, sekuhlangene nezinkomba noma imigomo yokuhambisana nezinhlelo zezokuthutha, kwisiphathimandla esethwese ngokomthetho amandla okubheka isicelo.

(5) Isiphathimandla esethweswe amandla okubheka izicelo zokushintsha noma ukuqinisa ukusetshenziswa komhlaba noma ukuwuthuthukisa angeke sisamukele lesoisicelo:

(a) ngaphambi kokuphela kwesikhathi esiyizinsuku ezingu 28 esikhonjwe kwisigatshana (4); noma

(b) uma siphambana nezinkomba noma imigomo efunwa yisiphathimandla sokuhlela njengoba sicatshangwe kwisigatshana

(4)(b), ngaphandle kokuthi izinkomba nemigomo yesiphathimandla sokuhlela iguqulwe ngumxazululi wokuthuthukisa ngokwesigatshana (6).

(6) Lapho kukhona noma ngubani okhathazwa yinoma isiphi sinqumo sesiphathimandla sokuhlela ngokwalesisigaba, lowomuntu angafaka isikhalo ngalesosinqumo kwithimba elifanele noma ngabe ngumxazululi wokuthuthukisa omiswe yisi Fundazwe ngaphansi kuka Hulumeni wa Sekhaya: u Mthetho we Zimo zika Masipala ka 2000 (u Mthetho 32 ka 2000), noma umthetho wesifundazwe othatha indawo, noma yiliphi elinye ithimba lezikhalo elamiswa ngokweminye imithetho efanele, ngendlela nangesikhathi esibekiwe.

(7) Nanoma yimuphi umthetho ongahambisani no Mthetho woku Bhalisa ezemihlaba, ka 1937 (u Mthetho 47 ka 1937), nanoma ngumuphi omunye umthetho, imigomo ebekwe ngokwesigatshana (4)(b) kumele ibhaliswe noma ishicilelwe kwitayiteli elifanele.

(8) Nanoma yimuphi umthetho ongahambisani no Mthetho woku Bhalisa ezemihlaba, ka 1937 (u Mthetho. 47 ka 1937), nanoma ngumuphi omunye umthetho, umbhalisi wezemihlaba, ngokuthola invume ebhaliwe kwisiphathimandla sokuhlela, angesula yonke imigomo efakwe ngokwesigatshana (7) ekwedluliseleni umhlaba noma eshicilelwe kwitayiteli.

(9) Noma ngubani ozithathela ukuthuthukisa okufaka ukushintsha noma ukuqinisa ukusetshenziswa komhlaba noma umbono wokuthuthukisa ngaphandle kokwamukelwa yisiphathimandla sokuhlela ngaphansi kwalesisigaba, noma ngokushayisana nemigomo ebekwe yileso siphathimandla, unecala futhi unokuhlawuliswa noma aboshwe isikhathi esingeqile kwizinyanga eziyisithupha.

(10) Lapho ibhilidi noma isakhiwo simiswe ngaphandle kokwamukelwa yisiphathimandla sokuhlela esimweni lapho lesi samukelo bekufanele sitholakale ngaphansi kwalesi sigaba, noma kushayisana nemigomo ebekwe ngaphansi kwalesi sigaba, isiphathimandla esifanele singafaka isicelo kwi Nkantolo Enkulu ephethe kuleyondawo ukuthi ikhiphe umyalezo wokuthi umnikazi wezakhiwo azidilize ngezindleko zakhe, noma sithwese isiphathimandla amandla ukuthi senze njalo bese sifuna izindleko zaso kumnikazi wezakhiwo, noma ukwenza umyalezo njengoba iNkantolo ingabona kufanele.

ISAHLUKO 11

UKUPHATHA NGOKUBAMBISANA

ISIKHUNGO SOKUBONISANA NGEZOKUTHUTHA E GAUTENG

35. (1) U MEC angasungula, ngokwazisa ku Phephandaba lesi Fundazwe, isikhungo sokubonisana ngezokuthutha okungathi uMEC walesosi Fundazwe abe ngumphathisihlalo waso.

(2) U MEC angalikhetha ilungu lalesi sikhungo ngendlela ebekiwe, esinabameli bohulumeni bezindawo nabezifundazwe, namanye amalungu, njengoba kubekiwe.

(3) Inhloso yesi Khungo ngokudingida ngokuhlanganyela imithetho yezokuthutha nezidingo zesi Fundazwe:

(a) ngokusungula nokugcina ithimba elinomphumela loxhumaniso nabamele izindawo nezifundazwe; kanye

(b) nokugqugquzela ukubona izidingo nokunika imithetho eyinkomba ekuhleleni nokuhlinzeka ngenqalasisinda yezokuthutha nezinsizakalo kwisi Fundazwe.

(4) Nakuba kunesigatshana (3), izilawulo zingabeka ezinye izinhloso noma izizinda zalesisi Khungo, noma zenabe noma zishintshe lezi zinhloso.

(5) Ukusebenza kwalezizi Khungo nezinqubo zazo emihlanganweni kumele kubekwe.

(6) Inhloko yo Mnyango kumele, ngokuhambelana nemithetho elawula izinsizakalo zomphakathi, kumele ihlinzeke ngabasebenzi abadingekayo ukusiza lezi ziKhungo ekwenzeni imisebenzi yaso.

IKOMIDI YOXHUMANISO KWEZOKUTHUTHA

36. (1) U MEC ngokwazisa ku Phephandaba lesi Fundazwe angasungula ikomidi lokuxhumanisa kwezokuthutha lesi Fundazwe usihlalo walo kube yinhloko yo Mnyango.

(2) U MEC angakhetha amalungu ekomidi ngendlela ebekiwe, abe nabameli boMnyango, iziphathimandla zezokuthutha, izinkaba dolobha, omasipala, UMnyango wezo Kuthutha ka Zwelonke, eminye iminyango ka Hulumeni wesi Fundazwe sase Gauteng nabanye ababambe iqhaza ngendlela ebekiwe.

(3) Izinhlalo zale Komidi:

(a) ngukusungula nokugcina isikhungo esinomphumela samalungu akhonjwe kusigatshana (2);

(b) ukuphakamisa ukuthintana nokuxhumana;

(c) ukweluleka iminyango ngezobuchwepheshe kwezokuthutha;

(d) ukuqinisekisa ukuxhumana nababambe iqhaza lobuchwepheshe;

(e) ukwedlulisa imininingwane ngodaba lwamaqhinga okuthuthukisa isi Fundazwe mayelana nezokuthutha

(4) Nakuba kunesigatshana (3), izilawulo zingabeka ezinye izinhloso noma izizinda zalelikomidi, noma zenabe noma zishintshe lezizinhloso.

(5) Ukusebenza kwe Komidi nezinqubo emihlanganweni kumele kube njengoba kumisiwe, kodwa kumele ihlangane okungenani kane ngonyaka.

(6) I Komidi ingasungula amaquqwana okusebenza noma amakomijana, okungaba awafuthi noma abe ngawalesosikhathi salowo msebenzi, kanti isizinda, ukusebenza nobulungu balamaquqwana okusebenza namakomijana kuyoba njengoba kumisiwe.

(7) Inhloko yo Mnyango, ngokuhambisana nemithetho elawula insizakalo zomphakathi, kumele ihlinzeke ngabasebenzi abafanele ukusiza iKomidi ekwenzeni umsebenzi walo

ISAKHIWO SOKUHLELA ESIHLANGANYELE

37. U MEC, ngokuhlanganyela nezinkaba dolobha, iziphathimandla zezokuthutha kanye nomasipala ababhekene nokuhlela ezokuthutha ngokwalo Mthetho, angamisa isakhiwo esihlangene sokuhlela ukuthi sibhekane nodaba olwejwayelekile lokuhlela ngezokuthutha kwisifundazwe sonkana.

ISAHLUKO 12**IMITHETHO ENGUJIKELELE****UKUQEDWA KOMTHETHO**

38. (1) Lo Mthetho uqeda u Mthetho wohlaka lwezokuThutha eGauteng, ka 1998 (u Mthetho 8 ka 1998).

(2) Lo Mthetho ungena esikhundleni sesigaba 63 kuya ku 76 se Sahluko 3: Udaba Oluthinta isi Fundazwe so Mthetho ka Zwelonke wesi khashana wezo kuThutha ngo Mgwaqo.

(3) Izigaba 24 kuya ku 34 zalo Mthetho zizophelelwa yisikhathi ngosuku lokuqalisa kwe Ngxenye yesi 7 yo Mthetho ka Zwelonke wesi Khashana wezo kuThutha ngo Mgwaqo.

UKWEPHULWA KOMTHETHO NEZINHLAWULO

39. (1) ukuphambana nanoma yimuphi wemithetho yalo Mthetho nolawulo kuba ukwephula umthetho.

(2) Noma ngubani otholwe enecala ngaphansi kwalo Mthetho uyohlawuliswa imali engeqile ku R100 000 noma isigwebo sokuboshwa iminyaka engeqile kwemibili noma kokubili inhlawulo nokuboshwa, ngaphandle kokuthi kunesigaba esithile kulo Mthetho esikhomba ngokunye noma u MEC emisa inhlawulo eyehlukile noma izigaba zezinhlawulo ngokwezigaba ezahlukene zalo Mthetho.

UKUBOPHELWA KO MBUSO

40. Njengoba nje kubekiwe noma ngokuchazwa okuhlinzekelwe yilo Mthetho, izimiso zalo Mthetho nokulawuliwe, imithetho nezidingongqangi ezenziwe ngaphansi kwawo ziyobophezela umbuso.

ISIHLOKO ESIFUSHANE NOKUQHUBEKELA PHAMBILI

41. (1) Lo Mthetho ubizwa ngokuthi u Mthetho obuyekeziwe wo Hlaka lwezo Kuthutha eGauteng, ka 2002 futhi uzoqala ukusebenza ngosuku oluyobekwa ngu Ngqongqoshe ngokumemezela ku Phephandaba lesi Fundazwe.
- (2) Izahluko noma izigaba ezahlukene zalo Mthetho zingaqala ukusebenza ngezisnuku ezahlukene, noma ngokwahlukana kwezindawo.

UMBHALO OCHAZAYO**NGEZINHLOSO ZOMTHETHOSOVIVINYWA OBUYEKEZIWE WOHLAKA
LWEZOKUTHUTHA E GAUTENG, KA 2001****1. IZIZATHU ZO MTHETHOSIVIVINYWA**

Umthethosivivinywa obuyekeziwe wohlaka lwezoKuthutha eGauteng (GTFRB) ubeka uhlelo lokuhlela ezokuthutha eGauteng sekuhlangene nemisebenzi ya MEC ehlobene nezokuthutha, imisebenzi namandla eziphathimandla zezokuthutha, izimali zezinhloko dolobha kanye neziphathimandla zezokuthutha, ukuqedwa kwalezi ziphathimandla, abaphathi bezokuthutha, imithetho eyahlukahlukene yokuhlela ezokuthutha kanye nezigaba eziningi ezingokulawula ngokubambisana kwezezithuthi. I GTFRB iqeda uMthetho wohlaka lwezokuthutha e Gauteng, ka 1998 (u Mthetho 8 ka 1998), owasungulwa ngokokuqala ukwengama izindaba zesifundazwe ekwakufuneka ukuthi zifinyelele emthethweni kazwelonke wezokuthutha ngomgwaqo owawulungiswa ngalesosikhathi. I GTFRB yenziwele ukuthi ibhekele u Mthetho wa Zwelomke wesi Khashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo, ka 2000 (u Mthetho 22 ka 2000), ovumela isahluko 3: Kungene umthetho wesifundazwe ofanele endaweni yezindaba ezithinta is Fundazwe. I GTFRB izovumela ukuhleleka kahle kohlelo lwezokuthutha kwisi Fundazwe futhi iqinisekise ukuthi iziphathimandla zezokuthutha ziyabekwa lapho kubonakala zidingeka khona.

2. UMFUTHO KWEZEMVELO

Awukho.

3. OKUKHONJWA EZEZIMALI KU MTHETHOSIVIVINYWA

Njengoba umthethosivivinywa usebenzisana no Mthetho ka Zwelonke we Sikhashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo, wa 2000, ayimemi zidingo zemali ezingaphezu kokuqhelekile.

4. IMIBONO EDOTSHIWE YATHOLIWA

Imithetho eminingi ekwi GTFRB, yaboniswa kwi Komidi yoXhumano ye Zithuthi (TCC) lapho kwasungulwa khona u Mthetho wohlaka lwezoKuthutha e Gauteng, ka 1998. Lemithetho iphindiwe kwi GTFRB ngangokuba kungenzeka futhi eminingi yemithetho sekuxoxiswene ngayo ngesikhathi kubhalwa u Mthetho ka Zwelonke weSikhashana wezo Kuthutha ngo Mgwaqo, ka 2000.

5. INCAZELO YESIGABA-NGE-SIGABA

Isigaba 1: Lesisigaba siqukethe izincazelo.

Isigaba 2: Lesisigaba sichaza ukhlobana phakathi kwalo Mthetho no Mthetho wa Zwelonke we Sikhashana wezo Kuthutha ngo Mgwaqo, ka 2000 (u Mthetho 22 wa 2000).

Isigaba 3: Lesisigaba siqukethe uhla olunzulu lwamandla ka MEC we Zithuthi, Imigwaqo neMisebenzi ko Mphakathi.

Isigaba 4: U MEC we Zithuthi, Imigwaqo neMisebenzi ko Mphakathi kumele enze imisebenzi ebekwe kulesisigaba.

Isigaba 5: Isigaba 5 sivumela u MEC ukuthi adlulisele noma yimaphi amandla okusebenza athweswe wona kunoma iyiphi inkaba dolobha, isiphathimandla noma umphathi wo Mnyango, ngaphandle kwamandla okulawula.

- Isigaba 6:** U MEC angenza ulawulo ngokwezindlela ezahlukene ezibalwe ngaphansi kwalesigaba.
- Isigaba 7:** Lesigaba sivuma ukuthi u Mthetho we zokuthutha eDolobheni, wa 1977 (u Mthetho 78 ka 1977) uyaqhubeka nokusebenza kwisi Fundazwe.
- Isigaba 8:** Lesigaba sivumela ukuthi iziphathimandla zezokuthutha zibunjelwe izindawo zezithuthi ngokuya ngezibopho zokuthi zithobele i GTFRB, u Mthetho wa Zwelonke we Sikhashana we Zokuthutha ngo Mgwaqo kanye no Hulumeni wase Khaya: u Mthetho weZimo aa Masipala, wa 1998.
- Isigaba 9:** Iziphathimandla zezokuthutha zingamemezela ekuphetheni isivumelwano esiyisendlalelo esikhonjwe ku Mthetho we Sikhashana wezokuthutha ngo Mgwaqo ku Zwelonke, ka 2000.
- Isigaba 10:** Lesigaba sibeka izidingongqangi zesivumelwano esiyisendlalelo sesiphathimandla sezokuthutha.
- Isigaba 11:** Lesigaba sibala amandla eziphathimandla zezokuthutha.
- Isigaba 12:** Lesigaba sichaza amandla okusiza eziphathimandla zezokuthutha.
- Isigaba 13:** Imithetho eyengamele ukuphatha kweziphathimandla zezokuthutha ibalwe kulesigaba.
- Isigaba 14:** Izimali zezinkaba dolobha zivunyelwa njengoba zingokwo Mthetho we Zokuthutha eDolobheni, ka 1977.

- Isigaba 15: Izimali zeziphathimandla zezokuthutha zihlaziywa kulesigaba.
- Isigaba 16: Lesigaba sikhomba ukuthi isiphathimandla sezokuthutha singayiboleka kanjani imali ngemvume ye MEC.
- Isigaba 17: Lesigaba sivumela inkaba dolobha noma umasipala ukuthi abeke imithetho yendawo ngokuhambisana nohlelo olwamukeliwe lwezokuthutha oludidiyele.
- Isigaba 18: Lesigaba sivumela u MEC ukuthi enze imizamo efanele ukuqhubezela phambili izinhloso zalo Mthetho ngokwemikhakha eyahlukene.
- Isigaba 19: Lesigaba sikhava imithetho emayelana nokuqedwa kweziphathimandla zezokuthutha.
- Isigaba 20: Lesigaba sivumela ukubunjwa kwabaphathi bezokuthutha ngokwesivumelwano esiyisendlalelo seziphathimandla zezokuthutha ukuthi zibhekane nodaba okukhona kukho ubungoti, ubuchwepheshe, ubuphathiswa kanye neziphathimandla zezokuthutha ezihambisana nomsebenzi.
- Isigaba 21: Ngokwalesigaba iziphathimandla ezimbili noma ngaphezulu zingaba abaphathi abakhulu abahlangene bezokuthutha.
- Isigaba 22: Ngokwalesigaba ithimba elilawulayo lesiphathimandla sezokuthutha lingadlulisela amandla noma imisebenzi yalo ethile.
- Isigaba 23: Lesigaba sifingqa amandla okudlulisa amandla ethimba elilawulayo lesiphathimandla sezokuthutha.

- Isigaba 24:** Lesigaba sikhomba ukuthi ukuhlelwa kwezokuthutha nokusetshenziswa komhlaba kungadidiyelwa kanjani ngokwalo Mthetho.
- Isigaba 25:** izinhlobo ezahlukene zohlelo ezidingeka ngokwalo Mthetho zibalwe kulesigaba.
- Isigaba 26:** Lesigaba siqinisekisa ukuthi iziphathimandla zokuhlela nazo zilungisa izinhlelo ezahlukene ezifunekayo.
- Isigaba 27:** uhlaka lwezokuthutha ngomgwaqo kumele lulungiswe ngu MEC wezokuthutha, imigwaqo nemisebenzi komphakathi ngokwalwesigaba.
- Isigaba 28:** Ngokwalesigaba iziphathimandla zezokuthutha kumele zilungise izishicilelo zakamuva zezokuthutha.
- Isigaba 29:** Amaqhinga amalayisensi okusebenza kumele alungiswe yiziphathimandla zokuhlela ngokwalesi gaba.
- Isigaba 30:** Izinhlelo zokwaba umsebenzi kufanele zilungiselwe izinsizakalo zezokuthutha zomphakathi ezisebenza ngokoxhaso ngaphakathi kwendawo yomthetho yesiphathimandla sokuhlela.
- Isigaba 31:** Iziphathimandla zezokuthutha, izinkaba dolobha nanoma yimuphi umasipala kumele balungise izinhlelo zezokuthutha umphakathi ngokwalesigaba.
- Isigaba 32:** Iziphathimandla zezokuthutha, izinkaba dolobha kanye nanoma yimuphi umasipala okhonjiwe kumele balungise izinhlelo ezididiyelwe zezokuthutha.

- Isigaba 33: Ungqongqoshe ka Zwelonke wezokuthutha kumele amukele izinhlelo zezigxenywe zezithuthi zajantshi kuze kubunjwe ukusebenza kumkhathi ophansi wahulumeni.
- Isigaba 34: Izinhlelo zezokuthutha noshintsho olukhulu ekusetshenzisweni komhlaba nezinqalasisizinda zezokuthutha umphakathi nezinsizakalo kumele kukhishwe kwi Phephandaba lesi Fundazwe.
- Isigaba 35: Isikhungo sokubonisana ngezokuthutha e Gauteng sisungulwa ngokwalesigaba.
- Isigaba 36: Ikomidi yoXhumaniso kwezokuThutha iyamiswa ngokwalesigaba.
- Isahluko 37: Uhla oluhlanganyele lokuhlela lungasungulwa ngu MEC, ngokubambisana nezinkaba dolobha, iziphathimandla zezokuthutha kanye nabanye omasipala, ukubhekana nodaba olufanayo lokuhlelwa kwezokuthutha.
- Isigaba 38: Lesigaba sikhuluma ngokuqedwa kwemi Thetho ethile nokushintshwa kwezinye izigaba.
- Isigaba 39: Lesigaba sivumela u MEC ukuthi akhe uphulomthetho futhi abeke izinhlawulo ezinobukhulu ezingabekwa ngokwalo Mthetho.
- Isigaba 40: U Mbuso ubophezelwe yilo Mthetho.
- Isigaba 41: Lesigaba sihlinzekela isihloko esifushane nokuqhubekela phambili kwalo Mthetho.

